

Aleg. 45.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w Galicyi.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego w przedmiocie sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 29. stycznia 1893 l. 791, mianowicie o czynnościach odnoszących się do podniesienia hodowli bydła, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 12. lutego 1894 następujące uchwały.

I. Sejm poleca wstawić w rubrykę XV. poz. 223 c) budżetu na rok 1894 kwotę 4000 zlr. na pokrycie kosztów komisji licencyonujących w myśl §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892.

II. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby do kosztów wykonania ustawy z dnia 20. lipca 1892. Nr. 52. Dz. u. p. przyczynił się skarb państwa przynajmniej w wysokości wydatku, jaki kraj na ten cel ponosić będzie.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu by rozpatrzywszy gruntownie, całą sprawę rozważył czy w celu obniżenia wydatków na koszt licencyonowania nie dałoby się w granicach obowiązującej ustawy uzyskać prawidłowego funkcyonowania komisji licencyonujących, przy możliwym obniżeniu kosztów, wynikających z zastostosowania §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby jak najspieszniej zbadał sprawę poboru denaturalizowanej soli dla bydła, unormowanego rozporządzeniem Ministerstwa skarbu z d. 20. grudnia 1893, Nr. 176 Dz. u. p. i po zasięgnięciu opinii c. k. Towarzystwa gospodarczego we Lwowie i c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie wyjednał u c. k. Rządu takie zmiany rzeczzonego rozporządzenia, któreby ułatwiły rolnikom korzystanie z soli dla bydła po niższej cenie w myśl ustawy z dnia 30. marca 1893. Nr. 65. Dz. u. p.

Zanim Wydział krajowy przystąpi do zdania sprawy z wykonania powyższych poleceń Wys. Sejmu, uważa za swój obowiązek przedłożyć Wysokiemu Sejmowi dokładne sprawozdanie z czynności, odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w naszym kraju podjętych w roku ubiegłym. Czynności te były dwojakie:

Pierwsze odnosiły się do wprowadzenia w życie ustawy z dnia 20. lipca 1892. Dz. u. kr. Nr. 51. o licencyonowaniu buhai i wykonania obowiązków z ustawy tej na Wydział krajowy włożonych, drugie do współdziałania Towarzystw rolniczych w kraju działających w kierunku podniesienia hodowli przez użycie funduszków na ten cel przez Wys. Sejm uchwalonych.

1.

Wprowadzenie w życie ustawy z dnia 20. lipca 1892. Dz. u. kr. Nr. 51.

o licencyonowaniu buhajów i utrzymywaniu buhajów gminnych.

Punktem wyjścia dla całej akeyi podniesienia hodowli bydła rogatego w kraju naszym było wprowadzenie w życie ustawy krajowej z dnia 20. lipca 1892. Dz. u. kr. Nr. 51. Najpierwszą zaś i najważniejszą w tej mierze czynnością było wygotowanie odpowiednich przepisów wykonawczych celem wprowadzenia w życie ustawy, opartej na zupełnie nowych w kraju naszym jeszcze nie wypróbowanych zasadach licencyonowania rozplodników i włożenia na gminy nowych obowiązków dostarczania zdrowego materiału rozplodowego.

Wypracowany przez Wydział krajowy w porozumieniu z komitetem obydwu w kraju działających Towarzystw rolniczych projekt przepisów wykonawczych przez Wys. Sejm uchwałą z d. 20. maja 1893, przyjęty do wiadomości, ogłoszony został w Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych przez c. k. Namiestnictwo we Lwowie dopiero w dniu 10. października 1894. Od tej dopiero chwili może być mowa o wprowadzeniu w życie ustawy krajowej z dnia 20. lipca 1892. Dz. u. kr. Nr. 51.

Gdy od tej chwili aż do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania upłynęło zaledwie dni 75 a pora ta nie była odpowiednią do rozpoczęcia czynności przez komisye licencyonujące przeto sprawozdanie niniejsze żadnych jeszcze rezultatów samej czynności licencyonowania a więc wykonania powyższej ustawy co do jej najważniejszego praktycznego celu podać nie jest w możności.

Przyczyną tego opóźnienia były kilkakrotne wymiany pism między Wydziałem krajowym a c. k. Namiestnictwem zanim nastąpiło ostateczne porozumienie obydwu tych władz co do textu przepisów wykonawczych.

Przepisy wykonawcze przez Wysoki Sejm dnia 20. maja 1893. do wiadomości przyjęte przesłał był Wydział krajowy w dniu 10. czerwca 1893 c. k. Namiestnictwu do ogłoszenia w Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych. W odpowiedzi na to zostaliśmy zawiadomieni ze strony c. k. Namiestnictwa we Lwowie pismem z 20. lutego 1894, do l. 1863, że c. k. Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z c. k. Ministerstwem spraw wewnętrznych reskryptem z d. 3. stycznia 1894 L. 19824/2862 oznajmiło, że z uwagi na postanowienia art. 11. ustawy zasadniczej z 21. grudnia 1867, według którego wydawanie rozporządzeń z mocą obowiązującą zastrzeżonem jest władzom państwowym prawo wydawania rozporządzeń wykonawczych do istniejących ustaw może być Wydziałom krajowym w zasadzie tylko o tyle przyznane, o ile tego rodzaju przepisy przedstawiają się jedynie jako instrukcye dla podwładnych autonomicznych organów.

Że przeto w zastosowaniu tej zasady do przedmiotu szczegółowego jakim było wydanie przepisów wykonawczych do ustawy z 20. lipca 1892 z przedłożonego przez Wydział krajowy a przez Wys. Sejm do wiadomości przyjętego projektu przepisów wykonawczych wyłączone być muszą te postanowienia, które przekraczają ramy tego rodzaju instrukcyi, względnie zakres uprawnień, przyznanych Wydziałowi kraj. w ustawie z dnia 20. lipca 1892 Dz. u. kr. Nr. 51. Do takich postanowień należało zdaniem tych władz:

1. postanowienie do §. 16. ustawy o zakazie pasania buhajów wspólnie z krowami i jałowkami;
2. postanowienie do §. 13. o obchodzeniu się i używaniu licencyonowanych buhajów o ile ma być zastosowane nie tylko do wymienionych w tym przepisie kategorii buhajów lecz i do nakładania prywatnym właścicielom buhajów zobowiązań co do sposobu używania buhai;
3. ten sam zarzut odnosił się do postanowień do §. 14. o wydawianiu potwierdzeń odstąpienia.

4. przeciw postanowieniu do §. 18. podniesiono zarzut, „że w żadnym razie na władze powiatowe nie może być rozszerzonym obowiązek wspierania komisji licencyjonujących i nadzorowania zwierzchnictw gminnych pod względem przestrzegania ustawy z dnia 20. lipca 1892 r. tak dalece, aby przez to zobowiązano władze powiatowe do nadzorowania zwierzchności gminnych nawet pod względem wykonywania zarządzeń poleconych im przez Wydział krajowy w przepisach wykonawczych“.

Oprócz tego wytknięto jeszcze dwa mniejszej wagi postanowienia do §. 8. i nadto dodało c. k. Namiestnictwo, że do §. 16. c. k. Namiestnictwo we własnym zakresie wyda i ogłosi zakaz pasania młodych buhajów wspólnie z krowami i jałówkami.

Nie chcąc sprawy na tory sporu kompetencyjnego przesuwając i tym sposobem wejściu w życie tak bardzo potrzebnej ustawy hodowlanej przewlekać, Wydział krajowy w piśmie z dnia 23. marca 1894. do l. w. 11019 ustąpił na wszystkich punktach z wyjątkiem jednego a mianowicie postanowień co do §. 8; a gdy c. k. Namiestnictwo pismem z dnia 17. kwietnia 1894. do l. 25444. obstawało przy usunięciu z przepisów wskazówki zawartej w uwadze do §. 8. ustawy, o ile się tyczy przełożonych obszarów dworskich, Wydział krajowy w interesie najszybszego ogłoszenia tych przepisów i wprowadzenia ustawy w życie odstąpił i co do tego jedyne punktu. W skutek tego przepisy wykonawcze ogłoszone zostały dnia 10. października 1894 r. w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych z dnia 10. października 1894 r. Nr. 72. Pod dniem 24. października b. r. zarządził Wydział krajowy rozesłanie tych przepisów do wszystkich przewodniczących komisji licencyjonujących na ręce właściwych Wydziałów powiatowych. Od tej dopiero chwili uważać można ustawę krajową z dnia 20. lipca 1892 jako w życie wprowadzoną.

Tak zmienione przepisy wykonawcze załączamy dla wiadomości Wys. Sejmu jako załącznik. Al. 1.

Przepisy te ogłoszone w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych różnią się od przepisów przez Wydział krajowy wspólnie z kraj. komisją rolniczą wypracowanych i Wys. Sejmowi przy sprawozdaniu Wydziału krajowego o czynnościach odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w roku 1893 przedłożonych w następujących szczegółach:

Do §. 7. ustępu trzeciego dodano: „*Regestra te i wykazy*“ (Regestr licencyjonowanych buhajów i wykazy buhajów zakupionych z funduszy subwencyjnych) „*składać będzie komisya licencyjonująca we właściwym Wydziale Rady powiatowej, który sporządzi z nich odpisy i przesłać c. k. Starostwu powiatowemu, tudzież odnośnemu Komitetowi centralnemu c. k. Towarzystwa rolniczego*“.

Do §. 13. ustęp ostatni zamiast: Przepisy dla utrzymujących bubaje licencyjonowane objęte są osobną instrukcją, — brzmi obecnie: *Przepisy dla utrzymujących buhaje gminne, bez różnicy, czy one są własnością gminy, czy tylko do użytku gminy za umową (§. 9. ustawy z dnia 20. lipca 1892 r.) przez prywatnych właścicieli utrzymywane, objęte są osobną Instrukcją*“.

Przepis do §. 14. zmieniono w ten sposób, że zamiast: „*Każdy utrzymujący licencyjonowanego buhaja ma prowadzić regestr stanowienia*“, — powiedziano: „*Każdy utrzymujący buhaja gminnego lub na podstawie umowy z gminą (w myśl §. 9. ustawy z dnia 20. lipca 1892 roku) utrzymujący buhaja do użytku gminy przeznaczonego, ma prowadzić regestr stanowienia.*“

Do §. 20. w którym jest mowa o zakupie buhajów dla gmin z funduszu hodowlanego przez Komitet Towarzystwa gospodarskiego, — dodano: *w porozumieniu z właściwymi gminami*“.

Przepis do §. 16. i 18. opuszczono, a zamiast przepisu do §. 16. wzbraniającego pasać buhajki wspólnie z krowami i jałówkami, wydało c. k. Namiestnictwo pod dniem 2. sierpnia b. r. l. 58.567 we własnym zakresie osobne rozporządzenie, z zakazem pasania dorastających buhajów wspólnie z krowami i jałówkami.

II.

Wykonanie ustawy z 20. lipca 1892.

Zgodnie z wnioskami komitetów centralnych obydwu krajowych Towarzystw rolniczych opinią krajowej komisji dla spraw rolniczych zatwierdził Wydział krajowy program działania obu wspomnianych komitetów i zatwierdził rozgraniczenie stref dla ras bydła nizinnego i górskiego przez obydwu komitety zaprojektowane. Jako naczelną zasadę przyjął Wydział krajowy uchwałę krajowej komisji rolniczej z dnia 15. kwietnia 1893 r., w myśl której ustanowiono, że „prócz głównych ras, przeznaczonych dla okolic górskich (Simmenthal i t. d.) i nizinnych (Oldenburg i rasa Majdańska) mogą być wprowadzane także i rasy pokrewne z tem jedynie ograniczeniem, że bydło nizinne nie może być w okolicach górskich wprowadzone.

Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego przedłożył następujący projekt rozgraniczenia stref:

I. Strefa dla płowego bydła krajowego.

Przestrzeń leżąca na południe od Białej, Kent, Wadowic, Skawiny, Dobezye, Limanowy aż do Nowego Sącza. Na północ zaś od Krościenka ku Rabce, dalej wzdłuż kolei od Suchy i Żywca.

II. Strefa nizinna. Oldenburgi.

Obejmuje całą przestrzeń na północ do Białej, Wadowic, Skawiny, Wieliczki, Gdowa, Bechni, Brzeska, Wojnicza, Tuchowa, Pilzna, Czudca i Tyczyna ku Kańczudze.

III. Strefa podgórska. Simmenthalery-Bernery.

Obejmuje przestrzeń na południe od Wieliczki, Gdowa, Bechni, Brzeska, Wojnicza, Tuchowa, Pilzna, Czudca i Tyczyna, na północ zaś od Krosna w prostym kierunku do Gorlic, od Grybowa, Nowego Sącza, Limanowy w prostym kierunku do Skawiny.

IV. Strefa górską. Pinzgauy i Bernery.

Przestrzeń na południe do Żywca, Suchy, Rabki, następnie granicą powiatu Nowotargskiego do Krościenka, a stamtąd prosto do Nowego Sącza, dalej na południe do Grybowa, Gorlic i Krosna.

Na żądanie Towarzystwa okręgowego wolno Komitetowi uczynić zmianę w rozgraniczeniu stref i wyborze rasy buhai, przeznaczonych na stacye.

Buhaje zawodu krajowego mogą być zaprowadzone w miarę, jak będzie ich przybywać, we wszystkich strefach hodowlanych.

Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego dzieli wschodnią część kraju na 4 strefy, a mianowicie:

I. *Strefę podgórską*, do której zalicza 14 powiatów: Liski, Borszczowski Turzański, Staromiejski, Sanocki, Drohobycki, Nadwórniański, Kołomyjski, Kossowski, Stanisławowski, Bohorodczanski, Kałuski, Doliński i Śniatyński.

II. *Strefę środkową*, obejmującą 7. powiatów opola, do których liczy powiaty: Rohatyński, Lwowski, Mościcki, Grodecki, Bobrecki, Przemyślański i Łańcucki.

III. *Strefę podolską*, obejmującą 8. powiatów podolskich, a mianowicie powiaty: tarnopolski, Zbaraski, Trembowelski, Skalański, Podhajcki, Buczacki, Husiatyński i Horodeński wreszcie:

IV. *Strefę wschodnio-północną* do której liczą 4. powiaty leśne: Brodzki, Złoczowski, Żółkiewski i Sokalski.

Komitet centralny Towarzystwa gosp. galic. przedłożył nadto wyciąg ze sprawozdań Wydziałów powiatowych, dotyczących się wprowadzenia ustawy o licencyonowaniu buhajów z których podajemy następującą opinię Wydziałów powiatowych:

I. Strefa Podgórska.

1. **Lisko** — szczegółowego wykazu gmin nie przedkłada. Ludność biedna, chowem bydła mało się trudni. Produkowany owies sprzedaje, na karmę zostaje tylko słoma. Proponuje wprowadzenie ustawy w całym powiecie *na lat 3 odroczyć*.

Przy udzieleniu znaczniejszych subwencyi, można by ostatecznie wprowadzić ustawę w życie zaraz w gminach: Czarna, Żurawie, Wetlina, Hoczew i Wola.

2. **Brzozów i Dynów** — wykaz szczegółowy podany. Chów bydła stoi wysoko, ludność przeważnie ma do tego zamiłowanie — ustawę można wprowadzić zaraz w całym powiecie, z wyjątkiem poszczególnych miejscowości, w których ludność chowem się nie trudni, i tam może należałoby wprowadzenie odroczyć.

3. **Turka i Borynia** — wykaz szczegółowy podany. W całym powiecie ustawy na razie wprowadzić nie można, bo ludność przeważnie biedna i buhajów tam nie dostanie. Wykazanych jest 24 gmin i 7 obszarów dworskich, gdzieby się ustawa w lecie r. 1893 wprowadzić dała, dla reszty 50 gmin, należy zastosować §. 21 ustawy o odroczeniu.

4. **Staremiasto**. Ludność trudni się chowem bydła jako głównym źródłem dochodu i ma rozległe pastwiska, nadające się do rozwoju hodowli, ale jest bardzo biedna.

5. **Sanok** — Wykaz szczegółowy gmin załączony z uwagą: „Ustawa będzie mogła być zaraz wprowadzona, jednakże gdyby w niektórych miejscowościach natrafiono na trudności, należy je uwzględnić i zwolna z zaprowadzeniem postępować“. Oddział jest za wprowadzeniem ustawy zaraz, bez tych zastrzeżeń.

6. **Drohobycz** — załączono szczegółowy wykaz gmin z podaniem ilości bydła. Stosunki majątkowe wyrażone słowami: „złe, średnie, dobre“. W siedmiu gminach pod rubryką „złe“ należy się wstrzymać z wprowadzeniem ustawy. Oddział wymienia 28 gmin na r. 1893.

7. **Nadwórna** — Przemawia za wprowadzeniem ustawy w całym powiecie zaraz, ze względu że chów bydła jest tam jedynym źródłem dochodu dla włościan.

8. **Kołomyja** — Dzieli powiat na trzy okręgi, i proponuje wprowadzenie ustawy zaraz w całym powiecie. Oddział zupełnie ogólnikowo, przemawia za wprowadzeniem ustawy zaraz.

9. **Kosów, Kuty** — wykaz szczegółowy gmin podany. W ogóle ludność biedna. Są jednak gminy trudniące się chowem bydła, jako głównym źródłem dochodu, i mające połoniny, i w tych ustawę zaraz wprowadzić należy, jednak tylko przy udzieleniu pomocy z funduszków subwencyjnych. Podanych takich gmin 21.

10. **Stanisławów** — Oświadcza się za wprowadzeniem ustawy zaraz, w całym powiecie.

11. **Bohorodeczany** — W połowie gmin proponuje wprowadzenie ustawy zaraz w zupełności, w połowie z opuszczeniem §§. 2, 3, 8 i 9.

12. **Kałuż** — Wykaz szczegółowy podaje 44 gmin w których ustawę zaraz wprowadzić można; w innych na razie z wprowadzeniem wstrzymać się należy, ponieważ i o pieniądze i o buhaje trudno by teraz było.

13. **Dolina** — Proponuje utworzenie pięciu stacyi w r. 1893, dziesięciu w najbliższej przyszłości, w gminach imiennie wymienionych.

14. **Śniatyn** — Przymus utrzymywania buhajów gminnych należy zaprowadzić w 20 wymienionych gminach, w innych 21 wprowadzić stopniowo do lat trzech.

II. Strefa środkowa.

1. **Rohatyn.** W porozumieniu z Prezesem Oddziału Towarzystwa gosp. podzielono gminy na 5 grup, w których od r. 1893 począwszy, stopniowo ustawę wprowadzać będzie można. Na rok 1893 przypana gmin 19. W ogóle sądzą, że bez pomocy funduszków subwencyjnych, ustawa wprowadzić się nie da.

2. **Lwów.** Oświadcza się za wprowadzeniem ustawy w całym powiecie zaraz.

3. **Mościska.** Wykaz szczegółowy podany, 21 gmin, w których ustawę zaraz wprowadzić można.

4. **Gródek.** Wymienia 25 gmin, w których ustawę zaraz wprowadzić można, w innych z wprowadzeniem, wstrzymać się należy.

5. **Bóbrka.** Dzieli gminy na 3 grupy, w których kolejno co dwa lata ustawę wprowadzać będzie można. Grupa pierwszych dwóch lat obejmuje 23 gmin.

6. **Przemysłany.** Wymienia 29 gmin w których ustawa może być zaraz wprowadzoną, jednakże tylko przez udzielenie odpowiedniej subwencji — w innych wprowadzenie odroczyć należy.

7. **Łancut.** Wymienia 3 gminy, w których w roku 1894 można by ustawę w życie wprowadzić, w innych co najprędzej, po latach trzech. Oddział proponuje 8 gmin na r. 1893.

III. Strefa Podolska.

1. **Tarnopol.** Bydła chowają włościanie dość, choć nigdzie głównym źródłem dochodu ono nie jest. Jest pożądanem żeby ustawa zaraz w całym powiecie była wprowadzona. Oddział wprowadzenie ustawy proponuje z 4. powiatów, najpierw w powiecie Trembowelskim, a na ostatnim miejscu powiat Skalański.

2. **Zbaraż, Nowe-Sioło.** Dzieli gminy na trzy kategorie; zamożne, w których można ustawę zaraz wprowadzić — mniej zamożne, w których z wprowadzeniem do dwóch lat wstrzymać by się należało — i biedne, w których trzeba korzystać w całej pełni z §. 21 ustawy (odroczenie do lat 6). Wszystkie trzy kategorie są osobno wyszczególnione.

3. **Trembowla.** Wymienia 25 gmin w których ustawa może być zaraz wprowadzoną, w innych, z wprowadzeniem wstrzymać się należy.

4. **Skalań.** Proponuje rozłożyć wprowadzenie na lat 6, na razie dałaby się wprowadzić w 20 gminach w wykazie wymienionych, ale także tylko przy pomocy subwencji.

5. **Podhajce.** Proponuje wprowadzić ustawę zaraz w całym powiecie — bez motywów.

6. **Buczacz.** Oświadcza się za wprowadzeniem ustawy w całym powiecie zaraz, wymienia tylko 22 gmin, które by od obowiązku utrzymywania własnego buhaja uwolnić należało.

7. **Husiatyn.** Przemawia za wprowadzeniem ustawy w całym powiecie w obec zamilowania jakie lud ma do chowu bydła, i znajdującego się odpowiedniego materiału, jednakże przy udzieleniu znacznych subwencji na zakupno buhajów.

8. **Horodenka.** Sądzi że w powiecie nie ma tak biednej gminy, któraby buhaja zakupić nie mogła; trudności zaś zakupna i utrzymania dadzą się przy dobrej woli pokonać. Proponuje wprowadzenie ustawy zaraz w całym powiecie.

IV. Strefa wschodnio-północna.

1. **Brody.** Jest niemożliwem na razie oznaczyć gminy których do utrzymywania buhaja licencyonowanego zniewoliłoby należało. W powiatach sądowych Brody i Zalesce, obywatele chowają dobre bydło, i jeżeli postawią większą ilość buhajów do licencyonowania, pokryje się tem

potrzeba gmin. W powiecie sądowym Łopatyńskim należałoby ustanowić buhaje licencyonowane gminne w Stanisławczyku, Bordulakach, Monastyrku, Szezurowicach, Laszkowie, Hrycowoli i Mikołajowie.

2. **Złoczow.** Wymienia tylko 18 *gmin*, w których wprowadzenie ustawy do lat trzech co najmniej odroczyć należy. W reszcie gmin, można i należy ustawę wprowadzić zaraz.

3. **Zólkiew.** Żadna wieś nie jest w stanie zakupić i utrzymać buhaja z własnych funduszów. Jeżeliby koniecznie przyszło do przymusowego utrzymywania buhajów licencyonowanych, to można by zaprowadzić w r. 1893 chyba w 8 *gminach* (wymienionych) i to tylko w razie otrzymania odpowiedniej subwencji.

4. **Sokal.** Wymienia tylko gminy — 27 w których możnaby ustawę wprowadzić. W innych nie powinno się na razie tej sprawy poruszać. *Oddział* proponuje na razie tylko cztery gminy

Nadto proponował Komitet c. k. Tow. gosp. gal. w celu ujednostajnienia ras na granicy działalności obydwu Towarzystw, następujący rozdział stref: dla okręgów sądowych dukielskiego, krośnieńskiego, strzyżowskiego, tyczyńskiego wprowadzenie zarodu Simmenthalerów, do okręgów sądowych rzeszowskiego, głogowskiego i ulanowskiego zaród Oldenburgski, a dla okręgów sądowych sokołowskiego i niskiego zaród bydła Majdańskiego.

W wykonaniu §. 4. ust. z 20. lipca 1892 Wydział krajowy po zasięgnięciu opinii Wydziałów powiatowych i Komitetów obydwu Towarzystw rolniczych przystąpił do zorganizowania okręgowych komisji licencyonujących.

Przy tem zarządzeniu Wydział krajowy miał do pokonania dwojakiej natury trudności.

Jedne wynikały stąd, że według świadectwa komitetów Towarzystw rolniczych i informacji Wydziałów powiatowych wprowadzenie w życie ustawy hodowlanej nie mogło się odbyć od razu w całym kraju. Opinie wybornych znawców stosunków hodowlanych w naszym kraju zatwierdzają jednoznacznie że są pewne powiaty, w których na razie tylko w niektórych gminach ustawą hodowlaną wprowadzić można, z powodu braku i zbyt wielkich trudności w nabywaniu odpowiednich rozplodników.

Druga trudność na którą Wydział krajowy przy organizowaniu komisji licencyonujących natrafił, polega w *braku ludzi* chcących i mogących podjąć się obowiązków z ustawy na członków komisji włożonych.

Odnosi się to głównie do obowiązków przewodniczących komisji licencyonujących.

Jeżeli pomimo tych trudności Wydział krajowy potrafił w roku ubiegłym zorganizować 108 komisji w 50 powiatach i powołać do tych nowych a bardzo uciążliwych i wiele czasu zajmujących czynności 452 obywateli, którzy te obowiązki przyjęli, to zawdzięcza ten wynik tylko silnie wyrobionemu poczuciu obywatelskich obowiązków, które w kołach naszych rolników, przeciążonych publiczną służbą w powiecie i kraju nie tylko nie osłabło lecz w miarę stawiania konkretnych celów ekonomicznego podniesienia naszego ludu wiejskiego trwale się wzmacnia. Zestawiając poniżej spis obywateli, powołanych do czynności w komisjach licencyjnych, wyraża im publiczne podziękowanie za przyjęcie tych uciążliwych i pełnych odpowiedzialności obowiązków. Jako allegat 8 przedkładamy w załączeniu imienny spis wszystkich zamianowanych komisji licencyonujących w okręgu krak. Towarzystwa rolniczego i galic. Towarzystwa gospodarskiego.

Allg. 8.

III.

Współdziałanie krajowych Towarz. roln. w kierunku podniesienia chowu bydła w Galicyi.

Równoległe z akcją Wydziału krajowego idzie akcja krajowych Towarzystw rolniczych w kierunku podniesienia chowu bydła w naszym kraju.

Krajowe Towarzystwa rolnicze otrzymując ze skarbu krajowego subwencje na podniesienie chowu bydła w swych okręgach czuły się zobowiązane do przedłożenia Wydziałowi krajowemu

szczególowych sprawozdań ze swych w tym kierunku czynności. Uważamy przeto za nasz obowiązek rezultaty tych prac i usiłowań krajowych Towarzystw rolniczych Wysokiemu Sejmowi w tem sprawozdaniu wyłącznie hodowli poświęconemu przedstawić.

1. Towarzystwo gospodarskie galic. we Lwowie.

Sprawozdanie c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego we Lwowie obejmuje ośmioletni okres czasu od 1. stycznia 1894 do końca sierpnia 1894, podczas gdy sprawozdanie c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego obejmuje okres 14. miesięczny od 1. lipca 1893 do końca sierpnia 1894.

Uważamy tedy za za słuszne sprawozdanie c. k. Towarzystwa gosp. galic. uzupełnić kilkoma cyframi z r. 1893 na podstawie sprawozdania drukowanego i Walnemu zgromadzeniu przedstawionego, ażeby w ten sposób cała metoda jednolicie i wyczerpująco przedstawioną być mogła.

1. C. k. Towarzystwo gospodarskie galic. w roku 1893 dostarczyło pełnej krwi rozplodników trzem oborom pełnej krwi w Zarzynie (Simmenthal) w Firlejówce i Stojańcach (Oldenburg).

Obory bydła majdańskiego przeniesiono z Krzyża i Hadli do Czech, Lublińca, Pawłowa, Dynisk i Machnowa.

Obór pełnej krwi było w r. 1893 razem 15, obór pół krwi pozostało w r. 1893 nowych 18, licząc w to 7 przyznanych na r. 1892.

Rozplodników do tych obór dostarczył komitet Towarzystwa częścią z zagranicy, częścią z krajowych obór pełnej krwi.

Komisya zakupiła:	buhai	jałówek	ogółem
we Wiedniu	2	9	11
w Badeńskiem	13	12	25
w Oldenburgu	13	—	13
w Wittingen Czechy) 2 (Szwycya)	—	—	2
	<u>30</u>	<u>21</u>	<u>51</u>

Na życzenie powiatów zakupiła Komisya dla gmin powiatu staromiejskiego 5 buhai, dla gmin powiatu śniatyńskiego i kossowskiego 10 buhai.

Obór zarodowych włościańskich założono w r. 1893 dwie w Odrzechowej (Simmenthal) i w Długiem stacyj subwencyjnych było w r. 1892/3 razem 52, subwencyonowanych 161, razem 213.

Z działalności Towarzystwa gosp. galic. w r. 1894 podajemy sprawozdanie za czas od 1. stycznia 1894 do końca sierpnia 1894. W tym czasie założyło c. k. Tow. gosp. gal. 9 nowych obór zarodowych pół krwi a to:

W Horodence u J. Wgo Jakóba br. Romaszkana, w Wołczkowie u Wgo Bogdana Zadurowicza, w Czarnołoskach u J. Wgo Juliana kniazia Puzyny, w Cebłowie u Wgo Józefa Grünwalda, w Trzciancu u Wgo Stanisława Gniewosza, w Bachórze u J. Wgo Ignacego hr. Krasińskiego, w Jasienicy u Wgo Stanisława Wysockiego, w Róbliku u Wgo Kazimierza Wiktora, w Radłowicach u Wgo Karola Barańskiego, nadto jedną nie subwencyonowaną pełnej krwi majdańskiej w Glinianach u J. Wgo Franciszka hr. Potulickiego.

Prócz tego założyło c. k. Towarzystwo gosp. gal.:

Nową oborę gminną w Tarnawicy pełnej pod nadzorem znanego hodowcy księdza Topolnickiego. Obecnie obora ta już jest skompletowaną i założoną została dla niego księga rodowodowa.

Obora zarodowa gminna w Kamiennej wzrosła w tym roku z 10 do 17 sztuk.

W okresie tym od lipca 1893 do sierpnia 1894 wzrosła ilość stacyi subwencyjnych, więc z własnymi buhajami z 52 do 77, na co się wydało 4.576 zł., na 12 stacyach zużyte buhaje zastąpiono świeżemi, co znów 965 zł. kosztowało, ponad zwrot otrzymany za buhaje sprzedane.

Wystaw przeglądowych urządziło Towarzystwo gosp. w miesiącu maju 17 w miejscowościach: Przemyślany, Bolechow, Roźniatów, Kalusz, Wojniłów, Śniatyn, Winniki, Sambor, Ole-

szyce, Złoczów, Haczów, Zarszyn, Bukaczowce, Bołszowiec, Przemyśl, Dobromil i Buczacz — wypłacono na premie 2.630 zł.

Oprócz tego wypłacono z funduszy subwencyjnych towarzystwa, za porozumieniem się z c. k. Ministerstwem rolnictwa 3.030 zł. na premiowanie bydła włościańskiego na Wystawie krajowej, 400 zł. za nagrody honorowe i 398 zł. za medale, razem 3.828 zł., na co wpłynęło od Towarzystwa Rolniczego krakowskiego 750 zł.

Na wiosnę b. roku postawiono stajnię na połoninie w górach Nadwórniańskich za 1.300 zł., z połoniny jednak jeszcze nie korzystano, ponieważ bydło włościańskie przeważnie z tamtych stron było na Wystawie we Lwowie.

Straty z najmu połoniny nie było żadnej, została ona odnależą na ten rok w tej samej cenie, którą Towarzystwo gospodarskie samo zapłaciło.

2. Towarzystwo rolnicze krakowskie.

Z równą usilnością i wydatnością pracowało w roku ubiegłym krakowskie Towarzystwo roln.

Komitet, mając w zeszłym roku do rozporządzenia subwencyę rządową i krajową w łącznej kwocie 18.000 zł., działał według projektu zużycia subwencyj, zatwierdzonego przez Wys. Wydział krajowy reskryptem z dnia 27. maja 1893 L. 22.660. Główną część wspomnianej subwencyi, mianowicie 55% przeznaczył Komitet na zakupno buhai, w celu utworzenia stacyj dla bydła włościańskiego i zakładanie obór pół krwi.

Stacyj buhai funduszowych było około 1. lipca 1893 r. pięćdziesiąt kilka; liczba ta do sierpnia 1894 r. wzrosła do sześćdziesięciu kilkun; ponieważ Komitet chciał w tych powiatach, w których wprowadza się licencya buhai, warunki dla wykonania tej ustawy ułatwić, przez dostarczanie odpowiednich buhai dla stacyj subwencyjnych. Dokładną liczbę stacyj buhai może Komitet podać dopiero z końcem roku bieżącego, ponieważ Towarzystwa rolnicze okręgowe zakupna i umieszczenia buhai na stacyach jeszcze nie ukończyły.

Komitet z jednej strony stara się wytworzyć jak największą liczbę stacyj buhai, a nie spuszcza równocześnie z uwagi tworzenie obór pół krwi, w celu uzyskania tak potrzebnych reproduktorów dla stacyj subwencyjnych. Nadmieniamy, że tam tylko tworzy się tak zwana obora pół krwi, gdzie stacielek przedstawi 20 typowych jednolitych krów; wtedy dostaje odpowiedniego buhaja który, jeżeli już funkcyonować nie może, bywa sprzedany, połowę ceny sprzedaży wraca do kasy Komitetu. Takich obór półkrwi posiadał Komitet przed 1. lipca 1893 10, mianowicie pięć obór rasy Oldenburskiej, pięć rasy Simmenthalskiej; w okresie tym do ostatniego sierpnia 1894 wytworzył Komitet 15 nowych obór, mianowicie 7 obór Fryzyjskich, 2 obory rasy Simmenthalskiej, 1 oborę rasy Piuzgau i 5 obór rasy czerwonej krajowej.

Te obory zostają pod nadzorem c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego i znajdują się w rękach obywateli, oddających się hodowli z zamiłowaniem.

Podniesienie hodowli bydła potrzebuje z jednej strony dobrych reproduktorów, z drugiej strony jednak ulepszenie pielęgnowania i żywienia, inaczej odpowiednich rezultatów osiągnąć nie podobna. W tem przekonaniu Komitet chce przez urządzenie premiowań połączonych z wykładami popularnymi, wywołać potrzebną emulacyę między hodowcami i działać pouczająco. Na te cele przeznacza Komitet 25% całej subwencyi i żąda od każdego Towarzystwa rolniczego okręgowego, aby w każdym powiecie politycznym przeprowadziło coroczne premiowanie. Dotychczas otrzymał Komitet sprawozdania z 9 powiatów i oczekuje nadejścia dalszych sprawozdań. Powiatom Kolbuszowa i Nisko dozwolono wyjątkowo w tym roku kwot przeznaczonych na premiowanie użyć na zakupno buhai.

Komitet już dawniej miał na oku premiowanie bydła włościańskiego, o ile ówczesne szczupłe subwencye na to pozwalały. Wobec podwyższonych subwencyj stało się możebnem rozwińnięcie tego środka podniesienia hodowli na szerszą skalę, przyczem nadmienić już można, że

po złamaniu dawnej nieufności włościan, premiowania obecnie wykazują rzeczywiste korzyści, co stwierdza porównanie stanu bydła, dawniej a teraz przedstawionego.

Do donioślejszych czynności około podniesienia hodowli bydła w kraju, zalicza Komitet usilne starania swoje około polepszenia i rozpowszechnienia czerwonego bydła krajowego tego typu, który pomimo częstego napływu ras zagranicznych do naszego kraju, jeszcze w niektórych okolicach utrzymał się w pierwotnej czystości, który dla wybitnych zalet swoich, jak odporność przeciw chorobom, znoszenie ostrego klimatu, małe wymaganie co do ilości i jakości paszy i zadowalającą mleczność, na szczególniejszą uwagę zasługuje, przedewszystkiem jako zawód bydła uajodpowiedniejszy dla włościan.

Trudność w wynalezieniu dobrego materiału rozplodowego tej rasy, zniewolila Komitet do założenia tak zwanej „cielęciarni“ czerwonego bydła krajowego, gdzie cielęta o doskonałych formach zakupione od włościan, w odpowiedni sposób żywione i wychowane dają pożądaną materjał rozplodowy.

W roku ubiegłym utworzył Komitet cielęciarnię w Jodłowniku, wychowującą 30 sztuk typowych, z których już utworzono dwie nowe obory zarodowe bydła krajowego i umieszczono 4 buhaje tam wychowane, na stacyach włościańskich. Powszechna wystawa we Lwowie, oraz niektóre wystawy przeglądowe wykazują już znaczny postęp w kierunku hodowli czerwonego bydła krajowego.

Komitet też widząc te dodatnie wyniki z całą uwagą i nadal śledzić będzie postępy i dołoży starań, by ten zaród bydła, który jak żaden inny posiada tyle zalet, dla podniesienia bydła włościańskiego, mieć ciągle pod troskliwą opieką.

Na cele cielęciarni poświęcił Komitet w okresie czasu wspomnianym 10°/_o całej subwencji. Jak już w poprzednim ustępie wspomniano, utworzył Komitet dwie obory bydła krajowego, biorąc materiał z cielęciarni w Jodłowniku, i to w tym celu, aby produkeyę dobrych buhai typn krajowego jak najsilniej rozszerzać.

Komitet odstępuje na teraz od tworzenia obór zarodowych ras zagranicznych, mając tylko dalsze tworzenie obór czystej rasy krajowej na oku.

Przed 1. lipca 1893 posiadał Komitet jedną oborę pełnej krwi Pinzgau, trzy obory pełnej krwi Oldenburg, jedną oborę pełnej krwi Simmenthal i cztery rasy krajowej. Piątą oborę bydła krajowego zakłada Komitet i udziela na ten cel subwencyę 250 zł. w. a.

Dla zupełnego przeglądu działalności obydwu Towarzystw rolniczych, zestawiamy w załącznikach następujące wykazy:

1. Wykaz stanu obór zarodowych pełnej krwi po koniee sierpnia 1894 w okręgu Towarzystwa rolniczego krak. i Tow. gosp. galic. ;

2. Wykaz stanu obór zarodowych półkrwi utworzonych przez c. k. Tow. gosp. gal. i Tow. rol. krak. ;

3. Wykaz stacyj buhai dla bydła włościańskiego (subwencyjnych i subwencyonowanych) po koniee sierpnia 1894 w okręgach obydwu c. k. Towarzystw rolniczych.

Al. 2. 3. 4. Wykazy te załączamy jako allegaty 2, 3, 4.

Pozostaje nam jedynie dla wyczerpania działalności obydwu Towarzystw rolniczych przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie rachunkowe z użycia subwencji krajowej, przeznaczonej na podniesienie hodowli bydła za rok 1893.

Al. 5. 6. Sprawozdanie c. k. Tow. gosp. gal. załączamy pod 5), c. k. Tow. rol. krak. pod 6).

Współdziałanie obydwu Towarzystw rolniczych w prawdzie przez kraj podjętych około podniesienia hodowli bydła przedstawione zostało na podstawie sprawozdań obydwu Towarzystw rolniczych umyślnie w tym celu Wydziałowi krajowemu przedłożonych. Wynikało to z programu akcyi hodowlanej, że prace około podniesienia tej ważnej gałęzi gospodarstwa krajowego rozłożone być musiały na Wydział krajowy i na Towarzystwa rolnicze.

Przedstawiona powyżej działalność Towarzystw rolniczych, uzupełniła w każdym względzie akcyę Wydziału krajowego a rozwinięte przez Towarzystwo rolnicze działalność w roku ubiegłym 1893/4 była jak się z tych sprawozdań okazuje wielce wydatną.

IV.

Stały fundusz hodowlany na udzielanie gminom pożyczek dla zakupna buhai.

Na posiedzeniu z dnia 4. kwietnia 1892. powziął Wys. Sejm między innymi następującą uchwałę:

„Utworzonym zostaje stały fundusz hodowlany w wysokości 50.000 zł. na udzielanie pożyczek tym gminom, które według ustawy o licencyonowaniu buhajów i utrzymywaniu buhajów gminnych będą musiały postarać się o buhaja gminnego, a nie rozporządzają dostatecznymi na ten cel środkami.

Fundusz ten będzie osobno administrowany, a zwroty udzielanych z niego pożyczek będą wpływać napowrót do tegoż funduszu.

Na utworzenie funduszu tego wstawiane będą w budżet krajowy od roku 1893, począwszy przez 4 lata, raty po 12.500 zł. rocznie.

Na wspomniany fundusz hodowlany, w myśl powyżej powołanej uchwały Wysokiego Sejmu, zaliczone zostały po koniec roku 1894 dwie raty po 12.500 zł., czyli razem 25.000 zł.

Fundusz ten postanowił Wydziałowi krajowemu ulokować w Banku krajowym — i sam nim bezpośrednio rozporządzać.

Gdy przepisy wykonawcze do ustawy hodowlanej zostały już zatwierdzone i w październiku roku 1894 (Dz. u. i r. k. Nr. 72) przez e. k. Namiestnictwo zatwierdzone, a komisye licencyonujące już w 50 powiatach są zorganizowane, ustanowił Wydział krajowy, po zasięgnięciu opinii krajowej Komisji rolniczej (jej sekcji stałej) następujące „Normy udzielania pożyczek z tego funduszu hodowlanego“.

1. Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu krajowego z dnia 4. kwietnia 1892 utworzony został krajowy „stały fundusz hodowlany“ w kwocie 50.000 zł. w. a. mający na celu ułatwienie gminom nabywania własnych buhajów.

2 Z funduszu tego, zarządzanego bezpośrednio przez Wydział krajowy, udzielane będą na zakupno buhajów gminnych bezprocentowe pożyczki tym gminom, które w myśl ustawy hodowlanej z dnia 20. lipca 1892 (Dz. u. k. Nr. 51.) muszą postarać się o buhaja gminnego a nie posiadają na ten cel własnych funduszków.

3. Podania o pożyczki wnoszą mają gminy do Wydziału krajowego za pośrednictwem Wydziałów powiatowych, które podania te opiniują, a — w razie potrzeby — równocześnie pozwolenia na zaciągnięcie pożyczki udzielają.

4. Wydziały powiatowe, przedkładając Wydziałowi krajowemu podania gmin, wraz ze swoją opinią, winny zarazem donieść, jakie orzeczenie co do obowiązku utrzymania buhajów gminnych, w myśl §. 9. ustawy o licencyonowaniu, wydała komisya licencyonująca co do tychże gmin.

5. W sprawie udzielenia pożyczek proszącym o to gminom, zasięga Wydział krajowy także opinii Komitetu e. k. Towarzystwa gospodarczego galicyjskiego a względnie rolniczego krakowskiego.

6. Przy udzielaniu pożyczek uwzględniane będą gminy najuboższe, w pierwszym rzędzie tych powiatów, których reprezentacye przyczynią się swymi funduszami do wydatków na podniesienie hodowli bydła, a względnie do pokrycia kosztów zakupna buhajów gminnych w powiecie; — jak najmniej te gminy, którym komitet centralny e. k. Towarzystwa gospodarskiego

galicyjskiego a względnie Tow. rolniczego krakowskiego, udzieli na zakupno buhajów gminnych zasiłków ze swoich funduszów subwencyjnych.

7. Gmina biorąca pożyczkę zeznać musi skrypt dłużny notarialnie, według wzoru przez Wydział krajowy wydanego, który — w razach ustawą gminną przewidzianych — zatwierdzony być musi przez Wydział powiatowy.

8. Pożyczka na zakupno buhaja gminie udzielona, spłaconą być ma w trzech (3) latach, w ratach rocznych lub półrocznych z dołu.

9. Kwotę potrzebną na spłacenie corocznych rat zaciągniętej pożyczki obowiązana jest gmina wstawiać do budżetu swego — a Wydziały powiatowe przestrzegają tego ściśle.

10. Zakupną buhajów dla gmin, które uzyskały na ten cel pożyczkę z funduszu hodowlanego, lub bezwrotną subwencję z funduszów publicznych, uskutecznią będzie, z upoważnienia Wydziału krajowego, Komitet centralny c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, względnie c. k. rolniczego krakowskiego, w porozumieniu z właściwą gminą i komisją licencyjonującą“.

V.

Przyczynianie się Wydziałów powiatowych do wydatków na cel podniesienia hodowli bydła w powiecie.

Na tem samem posiedzeniu z dnia 4. kwietnia 1892. powziął Wys. Sejm nadto następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wezwał Wydziały powiatowe do przyczynienia się z funduszów powiatowych do wydatków na cel podniesienia hodowli bydła w powiecie“.

W wykonaniu tej uchwały wezwał Wydział krajowy wszystkie Wydziały powiatowe, ażeby od Rad powiatowych wyjednały odpowiednie kwoty na wydatki ku podniesieniu hodowli bydła w powiecie, który Rada powiatowa reprezentuje. Zarazem zawiadomił Wydział krajowy Wydziały powiatowe, iż w myśl uchwały Wysokiego Sejmu pożyczki na zakupno buhajów gminnych tudzież zasiłki na inne środki podniesienia hodowli bydła udzielane będą z funduszów subwencyjnych w pierwszym rzędzie w tych powiatach, w których reprezentacye funduszami swymi przyczynią się do pokrycia wydatków na podniesienie hodowli bydła w ich powiecie.

Odpowiedzi Wydziałów powiatowych wypadły pomyślnie, gdyż większa część Wydziałów powiatowych albo natychmiast wstawiła do budżetu powiatowego znaczne subwencye na cel hodowli, albo też przyrzekła wystarać się o kredyt na ten cel u Rad powiatowych.

W ogóle otrzymaliśmy odpowiedzi od 64 powiatów, z tych 51 powiatów przyznało subwencye na rok 1893; 4 na okres czteroletni; 1 na okres trzyletni; 2 raz na zawsze; 1 jednorazowo; 5 powiatów odmówiło wszelkich subwencyj; 10 powiatów nie odpowiedziało wcale.

Ze względu na doniosłość tej sprawy zestawiamy w umyślnej tabeli odpowiedzi wszystkich Wydziałów powiatowych i załączamy je jako *alegat* 7.

VI.

Załatwienie zeszłorocznych rezolucyj Wys. Sejmu.

Na posiedzeniu z dnia 12. lutego 1894 powziął Wys. Sejm w załatwieniu sprawozdania Komisji gospodarstwa krajowego w przedmiocie hodowli bydła w kraju następujące uchwały:

„I. Wzywamy c. k. Rząd, ażeby do kosztów wykonania ustawy z dnia 20. lipca 1892 Nr. 52. dz. u. p., przyczynił się skarb państwa przynajmniej w wysokości wydatku, jaki kraj na ten cel ponosić będzie.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by rozpatrzywszy gruntownie całą sprawę, rozważył, czy w celu obniżenia wydatków na koszta licencyonowania, nie dałoby się w granicach obowiązującej ustawy, uzyskać prawidłowego funkcyonowania komisyj licencyonujących, przy możliwym obniżeniu kosztów, wynikających z zastosowania §. 4. ustawy z 20. lipca 1892 r.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby jak najspieszniej zbadał sprawę poboru denaturalizowanej soli dla bydła, unormowanego rozporządzeniem Min. Skarbu z dnia 20. grudnia 1893 roku Nr. 176 Dz. u. p. i po zasięgnięciu opinii Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie i c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie wyjednał u c. k. Rządu takie zmiany rzeczzonego rozporządzenia, któreby ułatwiły rolnikom korzystanie z soli dla bydła po niższej cenie, w myśl ustawy z dnia 30. marca 1893 r. (Nr. 65. Dz. u. p.).“

O wykonaniu tych uchwał Wydział krajowy ma zaszczyt złożyć następujące sprawozdanie:

ad 1. Rezolucyę Wys. Sejmu wzywającą c. k. Rząd ażeby do kosztów wykonania ustawy z dnia 20. lipca 1892, Nr. 52. dz. u. p. przyczynił się skarb państwa przynajmniej w wysokości wydatku jaki kraj na ten cel ponosi przesłaliśmy Prezydium c. k. Namiestnictwa, dotychczas jednak nie otrzymaliśmy żadnej odpowiedzi.

ad 2. W sprawie poleconego nam zbadania, czyby się koszta licencyonowania buhai nie dały obniżyć, udaliśmy się z prośbą do obu Towarzystw rolniczych z prośbą o udzielenie opinii. C. k. Towarzystwo gosp. galic. odpowiedziało pismem z dnia 20. lipca 1894 r., że koszta te dałyby się obniżyć i w tym celu należałoby zmienić §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892 roku Dz. u. kr. Nr. 51 w tym duchu, ażeby dyety pobierał tylko weterynarz, członkowie zaś komisji mieliby prawo żądać tylko zwrotu rzeczywistych kosztów. W razie zaś niezmiennienia §. 4. powyższej ustawy wypowiedziało Towarzystwo gosp. galic. przekonanie, że komisye licencyonujące dyet i kosztów zazwyczaj likwidować nie będą.

Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie już pismem z dnia 26. maja 1894 r. widzi możność obniżenia kosztów licencyonowania tylko w tworzeniu mniejszej ilości komisyj licencyonujących. Również jednak wypowiedział komitet krak. Towarzystwa zdanie, że przewodniczącym komisyj należałoby zostawić wolność żądania przypadającego im wynagrodzenia kosztów z urzędowania ich wynikłych.

Wobec tego, że Wydział krajowy przy mianowaniu komisyj zastosował się do uwagi komitetu Towarzystwa rolniczego i mianował małą liczbę komisyj przyznając im działalność nieraz w całym powiecie i tym sposobem do obniżenia kosztów licencyonowania doszedł, nie widzi Wydział krajowy potrzeby przedstawienia Wysokiemu Sejmowi wniosku o zmianę §. 4. ustawy z 20. lipca 1892 roku.

ad 3. Sprawa poboru denaturalizowanej soli dla bydła i ułatwienia korzystania soli dla bydła po niższej cenie w myśl ustawy z dnia 30. marca 1893 r. Dz. u. p. Nr. 65. Wydział krajowy zajął się szczegółowo, odniósł się do Wydziałów powiatowych po bliższe informacye, otrzymał sprawozdania od 60. przeszło Wydziałów powiatowych i na tej podstawie przygotowuje osobne sprawozdanie, które Wysokiemu Sejmowi na tę jeszcze sesyę przedłoży.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. kwietnia 1894 r. wstawił Wydział krajowy w budżet wydatków z funduszu krajowego na r. 1895 w Rub. XV. poz. 227 pod:

- a) kwotę 12.500 zł. jako trzecią ratę przeznaczoną na utworzenie stałego funduszu pożyczkowego w kwocie 50.000 zł., zaś pod
- b) kwotę 30.000 zł. na inne środki podnoszenia hodowli bydła, jako subwencyę między obydwoma Towarzystwami rolnicze w kraju rozdzielić się mającą.

Kończąc to sprawozdanie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- 1) Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na rok 1895 do wysokości 4.000 zł. na pokrycie kosztów komisji licencyonujących w myśl §. 4. ustawy z dnia 20. lipca 1892 roku i wstawia tę kwotę do Rubr. XV. budżetu krajowego na rok 1895.
- 2) Sejm przyjmuje do wiadomości niniejsze sprawozdanie Wydziału krajowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 3. stycznia 1894.

Marszałek krajowy

Eustachy Sanguszko w. r.

Sprawozdawca

Romanowicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Obwieszczenie

e. k. Namiestnictwa z dnia 2. sierpnia 1894 r., L. 58.567, którem podaje się do publicznej wiadomości przepisy wykonawcze do ustawy z dnia 20. lipca 1892 Dz. u. kr. Nr. 51, o licencyonowaniu buhajów i utrzymywaniu buhajów gminnych.

Przepisy wykonawcze

do ustawy z dnia 20. lipca 1892, o licencyonowaniu buhajów i utrzymywaniu buhajów gminnych (Dz. u. i rozp. kr. Nr. 51).

do §. 4. Wydział krajowy ustanowi, po zasięgnięciu opinii właściwych Wydziałów powiatowych i komitetu e. k. Towarzystwa gosp. względnie ek. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, okręgi dla komisji licencyonujących z których przynajmniej jedna ma istnieć w każdym powiecie i oznaczy gminy i obszary dworskie do każdego okręgu należące.

Okręgi działalności komisji, tudzież nazwiska członków komisji i ich zastępców, ogłaszane będą każdego roku w miesiącu styczniu w Dzienniku utaw krajowych, oraz w każdym powiecie okólnikiem Rady powiatowej.

Kancelarya „Komisji licencyonującej buhaje“ mieścić się będzie w lokalnościach Wydziału powiatowego, dokąd też należy przysyłać wszystkie pisma do niej wystosowane.

Przewodniczący Komisji licencyonującej kieruje załatwieniem wszelkich spraw, wynikających z postanowień ustawy i niniejszego rozporządzenia wykonawczego i czuwa nad ich wykonaniem.

Wszelkie pisma Komisji licencyonującej będą opatrzone liczbą protokołu i podpisywane przez przewodniczącego.

Celem kolegialnego załatwienia spraw bieżących, zbierają się Komisje licencyonujące dwa razy do roku na posiedzenia stałe. Oprócz tego obowiązani są członkowie Komisji zbierać się na posiedzenia nadzwyczajne, w razie uznanej przez przewodniczącego potrzeby.

Na każde posiedzenie otrzymać mają członkowie zaproszenie tydzień naprzód.

Jeżeli członek Komisji nie może wziąć udziału w jej pracach, winien zawiadomić o tem pisemnie przewodniczącego, który powoła do składu Komisji jego zastępcę.

Członkowie Komisji mają prawo do zwrotu kosztów podróży i poboru dyet, według norm przez Wydział krajowy ustanowionych.

do §. 5. Licencyonowanie główne odbywać się ma w zasadzie na wiosnę, o ile możności łącznie z premiowaniem bydła, urządzonem w powiecie przez oddziały towarzystw rolniczych.

Miejsce i czas oglądania buhajów, dla których właściciele chcą uzyskać licencyę, lub tych buhajów, dla których wydana licencya straciła swą ważność (§. 7. 1.) ustawy, oznaczy przewodniczący Komisji i ogłosi na 6 tygodni naprzód osobnym okólnikiem, rozesłanym za pośrednictwem Wydziałów powiatowych (§. 18.) do wszystkich przełożonych gmin i obszarów dworskich, celem dalszego ogłoszenia w sposób zwykle używany. Okólnik winien być osobno udzielony wszystkim członkom Komisji licencyonującej i ich zastępcom, oraz Wydziałowi krajowemu, Komitetowi Towarzystwa gospodarczego względnie Towarzystwa rolniczego krakowskiego, Wydziałowi powiatowemu i c. k. Starostwu.

Jeżeli po odbyciu licencyonowania głównego wpłynie do Komisji najmniej 10 próśb, na piśmie wystosowanych, o zarządzie dodatkowego licencyonowania, natenczas przewodniczący Komisji oznaczy na trzy tygodnie naprzód miejsce i czas oglądania buhajów, zawiadomi o tem petentów i poda to do wiadomości w sposób wyżej wskazany.

Licencyonowanie buhaji, w terminie i miejscu przez Komisję licencyonującą naznaczonych jest bezpłatne.

Gdy jednak kto pragnął w innym czasie lub miejscu buhaje przedstawić do licencyonowania, winien zgłosić się z tem pisemnie do Komisji i złożyć kwotę, wystarczającą na pokrycie kosztów. W takim razie przewodniczący zarządzi co należy, uwiadamiając petenta i członków Komisji licencyonującej, względnie ich zastępców, tudzież Wydział powiatowy i c. k. Starostwo, co najmniej na sześć dni naprzód.

do §. 6. Licencyonowanym może być tylko taki buhaj, którego Komisya licencyonująca, według zasad zawartych w udzielonej jej instrukcyi, uzna odpowiednim do rozplodu w danym okręgu licencyonowania.

Instrukcyja zawierająca zasady ocenienia przydatności buhaja do rozplodu podaną jest w załączniku 1.

do §. 7. Właścicielowi względnie posiadaczowi buhaja, uznanego za przydatnego do rozplodu, wyda przewodniczący Komisji „licencyę“, ważną na jeden rok, według załączonego wzoru A.

Buhaj taki będzie zaraz opiętnowany na prawym rogu, a w braku jego na lewym rogu, znakiem L (licencyonowany) i liczbą roku licencyonowania.

Komisya ma prowadzić registr licencyonowanych buhajów według dołączonego wzoru B. a zaraz po ukończeniu licencyonowania głównego ogłaszać nazwiska miejscowości, w których są licencyonowane buhaje, z wymienieniem ich właścicieli. Nadto obowiązkiem jej będzie utrzymywać osobną ewidencję buhajów, zakupionych z subwencyi państwowych lub krajowych i umieszczonych w gminach położonych w jej okręgu działalności, a to według wzoru C.

Registra te i wykazy składać będzie komisya licencyonująca we właściwym Wydziale Rady powiatowej, który sporządzi z nich odpisy i przeszele c. k. Starostwu powiatowemu tudzież odnośnemu komitetowi centralnemu kraj. Towarzystwa rolniczego.

do §. 8. Naczelnicy gmin obowiązani są przysyłać przewodniczącemu Komisji licencyonującej, do 15. stycznia każdego roku, wykaz stanu bydła rogatego, według załączonego wzoru D. wypełniony należycie we wszystkich rubrykach.

Wykazy te służyć będą Komisji licencyonującej za podstawę do orzeczenia, ile licencyonowanych buhajów znajdować się ma w gminie, przyjmując jednego buhaja na 80 do 100 krów i stanownych cielic.

do §. 12. Jeżeli licencyonowany buhaj przejdzie w posiadanie innej osoby, lub przeprowadzony zostanie do innej miejscowości, albo też zginie, obowiązany jest dotychczasowy jego posiadacz zawiadomić natychmiast zwierzchność gminną, która domiesie o tem bezzwłocznie przewodniczącemu właściwej komisji licencyonującej.

do §. 13. Zwierzchność gminna, pod dozorem komisji licencyonującej, ma czuwać, aby buhaje gminne (§. 9. ustawy) umieszczane były, celem ich utrzymania, żywienia i pielęgnowania,

jedynie u takich osób, które posiadają odpowiednie dość obszerne obejście, dobrze zbudowane stajnie, podostatkiem odpowiedniej karmy i urządzają na obejściu osobne podwórze lub odgrodenie do stanowienia.

Osoby te obowiązane są utrzymywać buhaja w stajni zdrowej i suchej, w odgrodeniu od innego bydła, i pielęgnować go starannie, to jest czyścić codziennie i trzymać go na suchej codziennie świeżej podściółce; także nawóz z pod buhaja musi być codziennie wyrzucany.

Buhaj ma dostawać jako karmę owies, tudzież zdrowe doborowe siano i słomę w odpowiedniej (słomę w małej) ilości.

Wypuszczenie buhaja razem z bydłem na pastwisko, jest najsurowiej wzbronione.

Buhaj może być dopuszczony do krowy lub cielicy w regule raz na dzień i ma być zaraz po skoku odprowadzony do stajni. Wyjątkowo tylko można buhaja dopuszczać do dwóch krów dziennie, w odstępie jednakże nie krótszym, jak 6-eio godzinnym.

Przepisy dla utrzymujących buhaje gminne bez różnicy, czy one są własnością gminy, czy tylko do użytku gminy za umową (§. 9. ustawy z dnia 20. lipca 1892) przez prywatnych właścicieli utrzymywane objęte są osobną Instrukcją, wydaną przez Wydział krajowy w porozumieniu z komitetami c. k. Towarzystw gospodarskich galicyjskich i c. k. Towarzystwa krakowskiego.

do §. 14. Każdy, utrzymujący buhaja gminnego, lub na podstawie umowy pomiędzy właścicielem prywatnym buhaja a gminą zawartej (w myśl §. 9. ustawy z dnia 20. lipca 1892) utrzymujący buhaja do użytku gminy przeznaczonego, ma prowadzić „regestr stanowienia“ według dołączonego wzoru E. i wydawać właścicielowi krów i cielie stanowionych potwierdzenie odstanowienia, według dołączonego wzoru F. sporządzone. Za poświadczenie takie nie należy się żadne wynagrodzenie.

Z końcem każdego roku obowiązany jest on przedłożyć „regestr stanowienia“ przewodniczącemu Komisji licencyonującej.

Niedokładne prowadzenie tych regestrów, pociągnie za sobą karę pieniężną (§. 17. ustawy).

Druków potrzebnych do prowadzenia regestrów, wymaganych niniejszą ustawą, oraz na poświadczenia stanowienia, udzieli przewodniczący Komisji licencyonującej właścicielom i utrzymującym buhaje licencyonowane bezpłatnie.

Wszelkie druki, oraz pieczęć i łątno, otrzyma przewodniczący Komisji licencyonującej z Wydziału krajowego, za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

do §. 19. Komitetom c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, a względnie c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, przysługuje prawo przedstawienia Wydziałowi krajowemu umotywowanego wniosku na rozwiązanie Komisji licencyonującej.

do §. 20. Zakupno buhajów dla gmin, które uzyskały w tym celu pożyczkę z funduszu hodowlanego, lub bezwrotną subwencję z funduszy publicznych, przeprowadzać będzie, z upoważnienia Wydziału krajowego, Komitet Towarzystwa gospodarskiego, względnie Komitet krakowskiego Towarzystwa rolniczego w porozumieniu z właściwymi gminami.

Koszta zakupna i dostawy zakupionego buhaja na miejsce przeznaczenia ponosić będzie gmina.

Wykaz stanu obór zarodowych pełnej krwi

do 31. sierpnia 1894 w okręgu Towarzystwa gospodarczego galicyjskiego:

Liczba porząd.	Właściciel obory	Miejscowość	R a s a	Stan obory przy założeniu		Stan z końcem roku 1894.		Przeciętna mleczność krów w litrach w roku 1894	Przeciętna waga w kilogramach w roku 1894	Urodziło się		Sprzedano na chów		Wielono do obory		U w a g i
				buhajów	krów	buhajów	krów			byczków	jałówek	byczków	jałówek	jałówek	cielnych	
1	Franciszek hr. Potulicki. . .	Gliniany	Majdanska*)	1	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*) nie są bweneyonowane. W oborach Majdanskich przenoszonych i rozdzielanych w ciągu roku, mleczności wagi krów w tym wykazie podać nie możemy.
2	Adam Krajewski	Ozechy	"	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
3	Zdzisław hr. Brunicki . . .	Lubliniec	"	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
4	Ks. Kornel Kuzyk	Machnow	"	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
5	Józef Skulimowski	Dyniska nowe	"	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
6	Roman Ujejski	Pawłów	"	1	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
7	Róża hr. Koziebrodzka. . .	Podhajczyk	"	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
8	Józef Kellerman	Zuklin	Simenthal	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
9	Kazimierz Wiktor	Zarszyn	"	1	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
10	Grzegorz Głuchowski. . . .	Kamienna	"	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
11	Tadeusz Fedorowicz	Klebanówka	"	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
12	Kazimierz Jaśkowski	Baków	"	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
13	Aleksander Hulinka	Myców	"	1	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
14	Gmina Kamienna	Kamienna	"	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
15	Bolesław Śmiałowski	Stojanice	Oldenburg	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
16	Oskar Schnell	Prilejówka	"	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
17	Władysław Górski *)	Rozmienica	Simenthal	1	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
				16	188	18	203	—	—	69	87	50	8	41		

*) Obora w Rozwienicy założona w październiku 1894 r. z materiału zakupionego częścią w Szwarzycy, częścią w Badenkiem. — W przecięciu korszowała sztuka 206 złr.

Wykaz stanu obór zarodowych pełnej krwi

subwencyonowanych po dzień 31. sierpnia 1894 r. w okręgu Towarzystwa rolniczego krakowskiego.

Numer bieżący	Właściciel obory zarodowej	Miejscowość	R a s a	Liczba sztuk całej obory zarodowej						Liczba sztuk własności komitetu będących				U w a g a	
				Krowy dojne	Jakowice cielne	Cielczki	Bubaje rozpodniki	Bubaje wyżej roku	Bubaje niżej roku	Ogółem	Bubaje rozpodniki	Krowy dojne	Jakowice		Ogółem
1	Dr. Herman Czech . . .	Kozy	Krajowa buleczkowata	14	3	8	1	3	4	33	1	9	—	10	
2	Karol Czech . . .	Bierzanów	dtto	4	3	2	1	1	1	12	1	4	2	7	
3	Tadeusz Romer . . .	Jodłownik	dtto	21	4	2	1	3	—	31	1	—	—	1	
4	Wojciech Brandys . . .	Kalwarya	dtto	10	4	1	1	—	—	16	1	7	—	8	
5	Jan Brandys . . .	Wielkie drogi	dtto	18	6	6	1	4	3	38	—	—	—	—	
6	Jerzy Piwocki . . .	Stara wieś	dtto	10	1	—	1	—	—	12	1	7	—	8	
7	Mikołaj hr. Rey . . .	Przyborów	dtto	5	—	—	1	—	—	6	—	2	—	2	
8	Kazimierz Rudnicki . . .	Łukawica	Pinzgau-Pongau Simmenthal	7	1	4	1	3	2	18	1	7	1	9	
9	Adam Jordan . . .	Więckowice	dtto	15	3	—	1	—	—	19	1	1	—	2	
10	Oskar Rudziński z Rudna . . .	Ostiek	Oldenburg	5	1	2	1	—	2	11	1	2	—	3	
11	Stanisław Dolański . . .	Baranów	dtto	6	3	4	1	—	2	16	1	1	—	2	
Razem . . .				115	29	29	11	14	14	212	9	40	3	52	

Wykaz stanu obór zarodowych pół krwi

utworzonych przez Komitet c. k. Towarzystwa gosp. gal. po koniec sierpnia 1894.

1. Obory zarodowe po koniec roku 1893.

Liczba porz.	Właściciel obory zarodowej	Nazwa miejsca	R a s a	Stan z końcem r. 1893		Urodziło się	
				buhajów	krow	buhajów	jałówek
1	Skibniewski Bronisław *	Balice	pół krwi Oldenburgska	2	22	9	5
2	Giżowski Józef*	Podwysokie	"	—	—	—	—
3	Zamoyski Stefan hr.	Wysocko	"	1	22	11	10
4	Pawlikowski Konstanty	Brześciany	"	1	40	20	11
5	Augustynowicz Bolesław	Kniaże	pół krwi Simmentalska	1	17	6	7
6	Orzechowicz Bolesław	Kalników	"	1	44	6	6
7	Suchodolski Kornel*	Sosnow	pół krwi Szwycka	1	31	9	4
8	Breyer Jan*	Suchowola	"	1	24	2	—
9	Michał Garapich	Cebrów	pół krwi Simmentalska	1	34	18	12
10	Bolesław Wierzchlejski	Kabarowce	"	1	19	—	—
11	Władysław Morawski	Odrzechowa	"	1	24	2	4
12	Antoni Gniewosz	Besko	"	1	19	12	7
13	Wincenty Kraiński	Leszczowate	"	1	20	—	—
14	Stanisław Fihanser	Niebieszczany	"	1	22	4	5
15	Michał Tustanowski	Podmichałowice	"	1	20	1	3

2. Obory przyznane w roku 1893.

16	Krzysztofowicz Eugeniusz	Zalucze	pół krwi Simmentalska	1	20	—	—
17	Reizenstein Rudolf	Trześniów	"	—	21	5	4
18	Dzieduszycki Stan. hr.	Gwoździec stary	"	1	9	—	—
19	Duniewicz Zofia	Brzozów Widacz	"	2	25	8	4
20	Waligórski Adolf	Swaryczów	"	1	24	1	4
21	Agopsowicz Stanisław	Błozew górna	"	1	22	—	—
22	Münter Alfred	Waniów	"	1	28	6	5
23	Torosiewicz Mikołaj	Putiatyńce	pół krwi Oldenburgska	2	28	—	—
24	Abrahamowicz Dawid	Siemianówka	"	1	25	—	—
25	Gmina	Odrzechowa gmina	pół krwi Simmentalska	—	6	—	1
26	Gmina	Długie Zarszyn	"	1	25	—	—
27	Potworowski Kazimierz	Koropiec	"	1	19	—	—
28	Doscho t Oktaw	Pałahicze	"	1	24	4	4

3. Obory przyznane w roku 1894.

29	Jakób Br. Romaszkan.	Horodenka	pół krwi Simmentalska				
30	Julian kniaź Puzyna	Czarnołożce	"				
31	Bohdan Zadnrowicz.	Wolezkwowce	"				
32	Józef Grünwald	Ceblów	"				
33	Stan. Wysocki	Jasienica	"				
34	Każm. Wiktor	Wróbllice	"				
35	Karol Barański	Radłowice	"				
36	Stan. Kierski	Dobromirka	"				
37	Michał Czarniakowski	Lisieczyńce	"				
38	Gmina Tarnawica	Tarnawica	"				
39	Stan. Gniewosz	Trzećianiec	pół krwi Ayrshire				
40	Ign. hr. Krasiecki	Bachorzec	"				

Wykaz obór zarodowych półkrwi

po koniec sierpnia 1894 r. powstałych przez zakupno buhai rasowych w okręgu krakowskiego Towarzystwa rolniczego.

Numer bieżący	Właściciel obory zarodowej	Miejscowość	R a s a	Ilość udzielonych buhai	U w a g a
1	Adam Fink	Komorniki	Sienmenthal	1	
2	Kazimierz Baltaziński	Jasień	"	1	
3	Władysław Rieger	Zimna woda	"	1	
4	Józef Kierwiński	Gliny wielkie	"	1	
5	Witold hr. Łoś	Zyzów	"	1	
6	Władysław Płocki	Nowodworze	"	1	
7	Jadwiga Biechońska	Zarnowice	"	1	
8	Dr. Franciszek Lubieński	Stryszów	"	1	
9	Władysław Żeleński	Pogorzyce	Fryzyjski	1	
10	Kazimierz Żeleński	Cichawa	"	1	
11	Roman Rydel	Niziny	"	1	
12	Kazimierz Popiel	Kościelec	"	1	
13	Seweryn Kisielewski	Słupiec	"	1	
14	Henryk hr. Breza	Podleszany	"	1	
15	Dr. St. Larysz Niedzielski	Śledziejowice	"	1	
16	Wincenty Schmidt	Krzywaczka	"	1	
17	Czesław Czechowski	Brzezna	Pinzgau	1	
18	Adolf Dobrzyński	Zakrzów	Oldenburg	1	
19	Ludwik Mięta	Zdrobec	"	1	
20	Mieczysław Artwiński	Kliszów	"	1	
21	Izabela Szybalska	Morawica	"	1	
22	Władysław Haller	Polanka	"	1	
23	Antoni Wrotnowski	Łęka	"	1	
24	Franciszek hr. Mycielski	Wiśniowa	Krajowa	1	
25	Br. Franciszek Lewartowski	Wołowice	"	1	
26	Anna Dzwonkowska	Gromnik	"	1	
27	Dr. Jan Zduń	Raba wyżna	"	2	

Wykaz stacyj buhai dla bydła włościańskiego

(subwencyjnych i subwencionowanych)

po koniec sierpnia 1894 roku.

1. Okręg lwowski gal. Tow. gospodarskiego.

Liczba porządk.	Oddział Towarzystwa gospodarskiego	Było stacyj		Ilość odlatowa-nych krów
		subwen-cyjnych	subwen-cyonowa-nych	
1	Bełz-Sokal	—	8	435
2	Brzeżany	—	6	297
3	Bóbrka	1	4	220
4	Cieszanów	3	5	398
5	Jarosław-Łańcut	2	19	1181
6	Kałuż-Dolina	6	10	879
7	Lwów	—	—	240
8	Podolski	1	10	635
9	Pokucki	3	12	900
10	Przemyślany	2	3	254
11	Przemyśl	7	8	771
12	Rohatyn	3	5	415
13	Rudki-Gródek	4	3	203
14	Sambor	—	3	127
15	Sanok	5	10	870
16	Stanisławów	10	6	942
17	Stryj	1	11	678
18	Tarnopol	1	9	580
19	Tłumacz	1	7	420
20	Złoczów-Brody-Kamionka	1	17	668
21	Zółkiew	1	1	120
	Razem	52	161	11.282

Wykaz stacyi buhai dla bydła włościańskiego

po koniec sierpnia 1894 r. z okręgu krakowskiego Towarzystwa rolniczego.

Liczba porz.	Towarzystwo rol- nicze okręgowe	Miejscowość	Liczba porz.	Towarzystwo rol- nicze okręgowe	Miejscowość
1	Biała	Osiek górny	33	Nowy Sącz	Czarny Potok
2	"	Kozy	34	"	Podegrodzie
3	"	Nowa wieś	35	"	Rojówka
4	"	Zywiec	36	Rzeszów	Dąbrowa
5	"	Grojec	37	"	Łukawiec
6	Bochnia	Niepołomice	38	"	Boguchwała
7	"	Grobla	39	"	Jasionka
8	"	Cerekiew	40	"	Strzyżów
9	Brzesko	Łętowice	41	Tarnów	Wierzchosławice
10	"	Lusławice	42	"	Szynwald
11	"	Górka	43	"	Partyn
12	Jasło	Osobnica	44	"	Swiebodzin
13	"	Miejsce	45	"	Rudka
14	"	Sieklówka	46	"	Bistuszowa
15	"	Nieglówice	47	"	Gromnik
16	"	Lajsze	48	"	Janowice
17	Kraków	Raciborowice	49	"	Dąbrówka tuchow.
18	"	Liszki	50	Wadowice	Spytkowice
19	"	Prądnik czerwony	51	"	Choczni
20	"	Wyciąże	52	Wieliczka	Piaski wielkie
21	"	Rakowice	53	"	Rzozów
22	"	Rudawa	54	"	Soboniowice
23	Mielec	Dąbie	55	"	Głogoczów
24	"	Borowa	56	"	Dąbie
25	"	Wychylówka	57	"	Słupia
26	"	Gorzyce	58	"	Mogilany
27	"	Gawłuszowice	59	"	Ochmanów
28	"	Złotniki	60	"	Glichów
29	"	Chrzastów	61	"	Mierzeń
30	Nowy Sącz	Podole	62	"	Chorągiewca
31	"	Łącko	63	"	Wola Duchacka
32	"	Łososina dolna	64	"	Skawina

Rachunek z użycia subwencji

na podniesienie chowu bydła za rok 1893, przedłożony przez c. k. galicyjskie
Towarzystwo gospodarskie.

Przychód.

1. Pozostałość z roku 1892:			
a) z subwencji państwowej	7.107 zł. 24 ct.		
b) " krajowej	2.048 " 66 "		9.155 zł. 90 ct.
2. Subwencya państwowa za rok 1893:			
a) na hodowlę	20.000 zł. — —		
b) na wydawnictwo dzieła „O rasach bydła w Galicyi“ (1. rata)	500 " — —		20.500 " — —
3. Subwencya krajowa za rok 1893			17.000 " — —
4. Za sprzedane buhaje			3.472 " 25 "
5. Zwroty za druki i księgi			40 " 81 "
			<u>50.168 zł. 96 ct.</u>

Rozchód.

1. Na dalsze zakładanie obór zarodowych pełnej i pół-krwi:			
A) Na zakupno buhajów do obór pełnej krwi	661 zł. 42 ct.		
B) " " " " półkrwi	2.544 " 54 "		3.205 zł. 96 ct.
2. Na zakupno buhajów dla gmin wiejskich			1.923 " 10 "
3. Na zakupno krów rasy poprawnej dla wzorowych hodowców mniejszej własności			1.965 " 44 "
4. Na dalsze usiłowania uszlachetnienia bydła nizinnego rasy krajowej:			
A) Na założenie obór zarodowych bydła nizinnego rasy krajowej	2.048 zł. 80 ct.		
B) Na zakupno cieląt tej rasy na wychów dla obór zarodowych	107. " 71 "		2.156 zł. 51 ct.
5. Na zakupno buhajów na stacye subwencyjne			7.091 " 46 "
6. Na utrzymanie stacyi buhajów dla użytku włościan			12.547 " 20 "
7. Na premiowanie bydła włościańskiego			3.242 " — —
8. " " wzorowych stajen włościańskich na bydło			50 " — —
9. Na koszta zbadania stosunków hodowlanych			35 " 10 "
10. Na koszta kontroli i administracyi			6.210 " 60 "
11. Na wydatki nadzwyczajne i nieprzewidziane			356 " 22 "
			<u>38.783 zł. 59 ct</u>

Z zestawienia dochodów	50.168 zł. 96 ct.
Z rozchodów w kwocie	<u>38.783 „ 59 „</u>

Okazuje się pozostałość w kwocie 11.383 zł. 37 ct.

Wykazaną pozostałość z końcem roku 1893 w sumie 11.383 zł. 37 ct. a. w. wzięto na pokrycie następujących wydatków w roku 1894:

1. Na dalsze zakładanie obór zarodowych pełnej i półkwi	2.800 zł. — —
2. Na zakupno buhajów dla gmin wiejskich	1.000 „ — —
3. „ „ krów rasy poprawnej dla wzorowych hodowców mniejszej własności	1.200 „ — —
4. Na zakupno buhajków na stacye subwencyjne	1.200 „ — —
5. Na utrzymanie stacyi buhajów reszta za rok 1892/93	600 „ — —
6. Na wychów młodzieży na połoninach	1.000 „ — —
7. Na premiowanie bydła włościańskiego na wystawach przeglądowych	1.000 „ — —
8. Na premiowanie wzorowych stajen włościańskich na bydło	450 „ — —
9. Na dostarczenie gminom pożytecznych nasion pastewnych	500 „ — —
10. Na koszta badania stosunków hodowlanych	300 „ — —
11. Na koszta zbadania przyczyn choroby, zwanej „gruda z braby“	250 „ — —
12. Na wydawnictwo dzieła „o rasach bydła w Galicyi“	500 „ — —
13. Na koszta kontroli i administracyi	220 „ — —
	<hr/>
Razem preliminowane wydatki	11.020 zł. — —
Resztę preliminuje się na wydatki nadzwyczajne i nieprzewidziane	363 „ 37 ct.
	<hr/>
Ogółem pozostałość, wykazana z końcem roku 1893	11.383 zł. 37 ct.

Sprawozdanie

zużycia subwencji krajowej przeznaczonej przez c. k. Towarzystwo rolnicze w Krakowie

Dochód.		zł.	ct.
1	W myśl reskryptu Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 16 Czerwca r. 1893 L. 30223. jako ratę I. subwencji krajowej przeznaczonej na hodowlę bydła za r. 1893. podniesiono z c. k. głównego Urzędu podatkowego w Krakowie	5000	—
2	Reskryptem z dnia 28 Listopada r. 1893 L. 62554. jako II. ratę za rok 1893.	3000	—
3	Reskryptem z dnia 18 Maja r. 1894 L. 25004. za rok 1894.	10000	—
Razem . . .		18.000	—
Saldo . . .		18.000	—

rachunkowe

czonyj na podniesienie hodowli bydła,

za czas od 1 Lipca 1893 do końca Sierpnia 1894.

R o z c h ó d.

Od 1 Lipca do końca Grudna 1893.

		zł.	ct.
1	Stemple na kwity	14	39
2	Druki	42	90
3	Portorya i telegramy	13	93
4	Koszta podróży i dyety p. Inspektora hodowli oraz delegatów przy objeździe obór pół-krwi, stacyj buhai dla bydła włościańskiego i premiowań	126	70
5	Zakupno 4 buhai rasy Fryzyjskiej importowanych wraz z kosztami sprowadzenia	1263	74
6	Koszta podróży i dyety	514	—
7	2 buhaje rasy Simmenthalskiej wraz z kosztami sprowadzenia	1129	77
8	Remuneracya urzędnikowi za prowadzenie biura Sekcyi hodowlanej	150	—

Od 1 Stycznia do końca Sierpnia 1894.

9	Na premiowanie bydła włościańskiego Towarzystwom rolniczym okręgowym :		
	w Brzesku	200	złr.
	w Wieliczce	600	"
	w Białej	400	"
	w Krakowie	400	"
	w Nowym Sączu	400	"
	w Rzeszowie	600	"
	w Tarnowie	600	"
	w Jaśle	600	"
	w Bochni	200	"
		4000	—
10	Stemple	62	50
11	Portorya i telegramy	13	26
12	Koszta podróży i dyety p. Inspektora i delegatów	98	74
13	Druki	10	80
14	2 buhaje rasy Fryzyjskiej zakupione w kraju	450	—
15	1 " " " importowany	400	—
16	1 " " Simmenthalskiej zakupiony w kraju	250	—
17	1 " " Pinzgan	200	—
	Razem	8740	73
		9259	27
		18.000	—

Zestawienie odpowiedzi Wydziałów powiatowych

co do przyczynienia się z funduszków powiatowych do wydatków na cel podniesienia hodowli bydła w powiecie.

L. porz.	Powiat	Data oświadczenia	Jednorazowo	Na rok 1893	Na dalsze lata	Warunki i uwagi
1	Biała	—	—	—	—	Wydział pow. przyrzeka 23. września 1892 wstawić w budżet na r. 1893 pewną kwotę.
2	Bochnia	24. marca 1893	—	200	—	Na koszt komisji licencyjonujących.
3	Bóbrka	—	—	—	—	Wydział pow. uwiadamia 11. czerwca 1892, że uchwali na najbliższem posiedzeniu.
4	Bohorodczany	17. czerw. 1892	—	400	—	Przeznacza z tej kwoty 300 zł. na kupno dwu buhai i po 50 zł. na utrzymanie tychże. Prosi kraju o 3.000 zł.
5	Borszczów	—	—	—	—	
6	Brody	15. czerw. 1892	—	400	—	Pod warunkiem, że powiat otrzyma już w r. 1893 pewną ilość buhai dla gmin i to rasy żądanej.
7	Brzesko	—	—	—	—	Wydział pow. uwiadamia 26. stycznia 1893, że Rada pow. nie uchwaliła subwencji.
8	Brzeżany	20. wrześ. 1892	—	300	—	
9	Brzozów	14. lipca 1892	—	100	—	
10	Buczacz	—	—	—	—	
11	Cieszanów	29. maja 1882	—	100	—	t. j. kwota, którą daje Wydział od lat 3 Towarzystwu rolniczemu na ten cel.
12	Chrzanów	1. lutego 1893	—	—	—	Od r. 1893—1896. po 300 przez lat 4 na fundusz pożyczkowy bezprocentowy, po 200 przez lat 4 na fundusz zapom.

L. porz.	Powiat	Data oświadczenia	Jednorazowo	Na rok 1893	Na dalsze lata	Warunki i uwagi
13	Czortków	6. sierpnia 1892	—	150	—	Na lata następne powiększy subwencję, jeżeli Wydział krajowy przynajmniej 500 zł. przeznaczy na powiat.
14	Dąbrowa	23. wrześ. 1892	patrz uw.	patrz uw.	—	Datek jednorazowy w stosunku 10% do ceny kupna trzech buhai.
15	Dobromil	28. listop. 1892	—	—	po 25 rocznie	Na razie.
16	Dolina	23. lutego 1893	—	100	—	Wyplacono na ręce przewodniczącego Towarzystwa gospodarczego dolińsko-kałuskiego dla Kazimierza Rojowskiego.
17	Drohobycz	21. wrześ. 1892	—	100	—	
18	Gorlice	—	—	200 patrz uw.	—	Wydział pow. uwiadamia 22. września 1892, że wstawił do budżetu na 1893 r. 200 zł. i ma nadzieję, że na Radzie wnioszek ten przejdzie.
19	Gródek	—	—	—	—	Przyrzeka przedłożyć Radzie wnioszek, aby dać pewną kwotę.
20	Grybów	8. czerwca 1892	—	100	—	
21	Horodenka	28. wrześ. 1892	—	100	100 na r. 1894	Na r. 1894 w gotówce przysłano.
22	Husiatyn	—	—	—	—	
23	Jarosław	5. stycznia 1893	—	100	—	
24	Jasło	24. wrześ. 1892	—	500	—	
25	Jaworów	—	—	—	—	Nie może dać, ale spodziewa się, że powiat nie będzie pominięty przy obsadzeniu stacyj buhajami.
26	Kałusz	30. grudn. 1892	—	100	—	
27	Kamionka	15. czerw. 1892	—	200	—	Jeżeli ustawa będzie w powiecie zastosowana.
28	Kolbuszowa	—	—	—	—	Wydział pow. uwiadamia, że może dać dopiero w r. 1893.
29	Kołomyja	30. wrześ. 1892	—	500	—	
30	Kosów	3. listop. 1892	—	200	—	

L. porz.	Powiat	Data oświadczenia	Jednorazowo	Na rok 1893	Na dalsze lata	Warunki i uwagi
31	Kraków .	28. paźdz. 1892	—	200	—	
32	Krosno .	13. czerw. 1892	—	—	po 100 przez lat 4	Od r. 1893—1896, jeżeli Wydział krajowy da co roku 400 zł.; jeżeli Wydział kraj. podwyższy subwencję, podniesie i Wydział pow.
33	Limanowa .	—	—	—	—	Wydział powiatowy uwiadamia, że na r. 1893 nie może dać z powodu wysokich dodatków do podatków.
34	Lisko .	9. lipca 1892	—	100	—	Prosi o 1.000 zł. subwencji kraj.
35	Lwów .	—	—	—	—	
36	Łańcut .	22. lipca 1892	—	600	—	
37	Mielec .	16. czerw. 1892	—	250	—	
38	Mościska .	25. sierp. 1892	—	—	1.000 zł. w 3 równych ratach rocznych od roku 1893 począwszy	
39	Myślenice .	19. sierp. 1892	—	—	po 100 przez lat 4	Da także z rubryki wydatków nadzwyczajnych, jeżeli kraj weźmie powiat w opiekę. — 200 zł. dało Towarzystwo zaliczkowe w Makowie.
40	Nadwórna .	18. czerw. 1892	—	216	—	Prosi o subwencję na 4 stacye.
41	Nisko .	7. czerw. 1892	—	300	—	
42	Nowy-Sącz .	23. sierp. 1892	—	400	—	Jeżeli zastosowanie ustawy przyniesie w powiecie korzyści, da Rada w roku następnym większą subwencję.
43	Nowy-Targ .	19. lipca 1892	—	100	—	
44	Pilzno .	10. paźdz. 1892	—	200	—	
45	Podhajce .	—	—	—	—	Wydział powiatowy uwiadamia, że 13. czerwca 1892 postanowił wstawić w budżet na r. 1893 pewną kwotę.
46	Przemysł .	—	—	—	—	Przyrzeka dać przy uchwaleniu budżetu na rok 1893.

L. porz.	Powiat	Data oświadczenia	Jednorazowo	Na rok 1893	Na dalsze lata	Warunki i uwagi
47	Przemysłany .	6. sierpnia 1892	—	200	—	
48	Rawa . . .	8. lipca 1892	—	300	—	Da kwotę wyższą, jeżeli od tego zależy będzie wysokość subwencji krajowej.
49	Rohatyn . .	22. lipca 1892	—	500	—	
50	Ropezyce . .	—	—	—	—	
51	Rudki . . .	27. lipca 1892	—	300 patrz uw.	—	Wydział pow. uchwalił wstawić tę kwotę; uchwały Rady nie ma.
52	Rzeszów . .	—	—	200 patrz uw.	—	Wydział pow. uwiadamia, że wstawił 13. października 1892 do budżetu na 1893 r. 200 zł.
53	Sambor . . .	17. grudn. 1892	—	100	—	
54	Sanok . . .	—	—	—	—	Wydział pow. uwiadamia 17. czerwca 1892, że oznaczenie wysokości kwoty czyni zawisłym od wysokości subwencji krajowej.
55	Skalát . . .	28. wrześn. 1892	—	200	—	
56	Śniatyn . . .	16. sierpn. 1892	—	1.000	—	
57	Sokal . . .	—	—	—	—	Uwiadamia 29. czerwca 1892, że gminy powiatu z nielicznymi wyjątkami posiadają fundusze własne; więc na razie Wydział nie daje nic,
58	Stanisławów .	—	—	—	—	
59	Staremiasto .	23. lipca 1892	—	1.000	—	Pod warunkiem, jeżeli powiat otrzyma buhai dla 11 stacyj — uchwała ankiety powołanej przez Radę powiatową.
60	Stryj . . .	—	—	—	—	
61	Tarnobrzeg .	23. sierpn. 1892	—	50	—	Przyrzeka na lata następne stałą subwencyę.
62	Tarnopol . .	20. czerw. 1892	—	500	—	Prosi o znaczniejszy zasitek z funduszu krajowego.
63	Tarnów . . .	—	—	—	—	Da tyle, co kraj.
64	Tłumacz . . .	1. sierpn. 1892	—	—	po 250 przez lat 4	

L. porz.	Powiat	Data oświadczenia	Jednorazowo	Na rok 1893	Na dalsze lata	Warunki i uwagi
65	Trembowla .	28. sierpn. 1892	—	100	—	
66	Turka . .	—	—	—	—	
67	Wadowice .	15. grudn. 1892	300	—	—	
68	Wieliczka .	20. paźdz. 1892	—	200	—	
69	Zaleszczyki .	10. paźdz. 1892	—	250 patrz uw.	—	Projekt Wydziału pow., „który jest skłonny“ subwencyę 250 zł. rocznie wypłacać.
70	Zbaraż . .	15. lipca 1892	—	300	—	
71	Złoczów .	15. grudn. 1892	—	500	—	
72	Żółkiew .	20. czerw. 1892	—	300 patrz uw.	—	Projekt Wydziału pow.; uchwały Rady pow. nie ma jeszcze.
73	Żydaczów .	3. grudnia 1892	—	200 patrz uw.	—	Projekt Wydziału pow.; uchwały Rady nie ma jeszcze.
74	Żywiec . .	—	—	—	—	Rada pow. uchwaliła 26. stycznia 1893 nie przyczynić się.

Wykaz komisyj licencyonujących.

I. W okręgu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego.

Powiat	Komisyja okręgowa	Przewodniczący	Zastępca	Członkowie		Zastępcy członków	
				Rady powiatowej	c. k. Towarzystwa roln. krak.	Rady powiatowej	c. k. Towarzystwa roln. krak.
Biała	Biała	Dr. Hermann Czech	Ks. Józef Hemerlak	Aleksander Gieldanowski	Robert Jankowski	Wilhelm Zipser	Jerzy Krzemień
	Kęty	Adryan br. Larisch	Ottón Schwarz	Karol Hempel	Henryk Dołkowski	Feliks Smiałowski	Franciszek Riehterle
	Oświęcim	Henryk Dołkowski	Karol Hempel	Wincenty Zwiling	Adam Stanowski	Ignacy Czarnek	R. Schwand
Bochnia	Bochnia	Kazimierz Żeleński	Władysław Artwiński	Konstanty Chrzanowski	Alfons Ulaniecki	—	Franciszek Ruebenbauer
	Niepołomice	j. w.	j. w.	Tadeusz Kwieciński	Ks. Jan Migdał	Maciej Borzęcki	Stanisław Skrzyszowski
	Wiśnicz	j. w.	j. w.	Zygmunt Ruebenbauer	Stanisław Lgocki	Sawicki	Józef Ożegalski
Brzesko	Brzesko	Adam Jordan	Karol Broniec	Kazimierz Bałtaziński	Antoni Górski	Roman br. Lewartowski	Jan Götz
	Radłów	j. w.	j. w.	Władysław Eterlein	Ludwik Miętta	Konstanty Sadowski	Władysław Dąbski
	Wojnicz	j. w.	j. w.	Zygmunt z Zakliczyna Jordan	Floryan br. Gostkowski	Wincenty Stoja	Stanisław Tłuchowski
Chrzanów	Chrzanów	Józef Baranowski	Kazimierz Popiel	Władysław Żeleński	Michał Ochwiez	Wincenty Noworyta	Józef Kenia
	Krzeszowice	j. w.	Franciszek Krzeszkowski	Ludwik Nowakowski	Juliusz Eberswald Siegler	Antoni Furdzik	Stanisław Remin
Dąbrowa	Dąbrowa	Seweryn Kisielewski	Piotr Treter	Józef Romer	Józef Maziarski	Osokar Bernowski	Malinowski
	Żabno	Franciszek Gaszyński	Leon Groman	Władysław Kłobukowski	Zygmunt br. Gostkowski	Leopold Faldziński	Stanisław Starzewski
Gorlice	Biecz	Edward Miłkowski	Władysław Plocki	Gnstaw Kozierowski	Wacław Pieniążek	Kazimierz Groblewski	Gabryel Hnatyszek
	Gorlice	j. w.	j. w.	Dr. Kazimierz Szczaniecki	Józef Olszewski	Juljusz Krzyszkowski	Kazimierz Gntwiński
Grybów	Ciężkowice	Władysław Żuk Skarzewski	Antoni Wejda	Stanisław Fihauer	Witold Zaleski	Bolesław Bzowski	Aleksander Kaczanowicz
	Grybów	j. w.	j. w.	Konstanty Werekci	Ks. Jan Czerniański	Ks. Teofil Kaczmarczyk	Wojciech Rysiewicz
Jasło	Jasło Fryszak Żmigród	Stanisław Kotarski	Zygmunt Dobrzyński	Kazimierz Horodyński	Kazimierz Piliński	Józef Przyłęcki	Józef Lisikowski
Kraków	Kraków	Jan Skierliński	dr. Witold Mileski	Mieczysław Piotrowski	Kazimierz Rutowski	Tadeusz br. Konopka	Karol Klich
Krosno	Dukla	Cezary hr. Męciński	Stanisław Ostaszewski	Tadensz Peszyński	Adam Trzecieski	August hr. Łoś	Jan Wejda
	Krosno	Kazimierz Orpiszewski	Stanisław Ostaszewski	August Jordan Stojowski	Władysław hr. Bobrowski	Edgar Anlich	Edward Paszkowski
Limanowa	Limanowa	Stefan Romer	Adam Żuk-Skarzewski	Stanisław Potocki	Jan Marszałkiewicz	Aleksander Dydyński	Kazimierz Mars
Nisko	Nisko	Władysław Komorowski	Olivier hr. Ressegnier	Iguacy Piotrowski	F. hr. Hompesch	Jan Skrzata	Pawlik
	Ulanów	j. w.	j. w.	Jan Łabędzki	Dr. Kl. Kostheim	Antoni Brzuch	Wroński
Nowy Targ	Czarny Dunajec	Andrzej Glosser	Jan Zdun	Wawrzyniec Ptasio	Jan Pietraszkiewicz	Michał Kapla	Jan Maniecki
	Krościenko	j. w.	j. w.	Zygmunt Dziewolski	j. w.	Konstanty Dziewolski	j. w.
	Nowy Targ	j. w.	j. w.	Wojciech Kamiński	j. w.	Bartłomiej Rajski	j. w.
Rzeszów	Głogów	Aleksander Dąbski	Kazimierz Jędrzejowicz	Kazimierz Doliński	Maryan Jędrzejowicz	Dr. Stanisław Dąbski	W. Stasiewicz
	Strzyżów-Tyczyn	j. w.	j. w.	Stanisław Dydyński	Józef Wiktor	Kazimierz Jędrzejowicz	W. Wojnarowski
Wieliczka	Dobczyce-Podgórze	Adam Fink	Stanisław Mars	Jan Glazer	Stanisław Mars	Władysław Jakubowicz	Stefan Kaluski
	Wieliczka-Skawina	Karol Czech de Lindenwald	Feliks Sandoza	Stanisław Konopka	Feliks Sandoza	Jan Strumillo	Kazimierz Czarnowski

WYKAZ KOMISYJ LICENCJONUJĄCYCH.

II. W okręgu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca	Członkowie		Zastępcy członków		Powiat	Komisya okręgowa	Przewodniczący	Zastępca	Członkowie		Zastępcy członków	
				Rady powiatowej	c. k. Towarzystwa gosp. galic.	Rady powiatowej	c. k. Towarzystwa gosp. galic.					Rady powiatowej	c. k. Towarzystwa gosp. galic.	Rady powiatowej	c. k. Towarzystwa gosp. galic.
Bóbrka	Bóbrka	Jan Czajkowski	Stanisław Zwolski	Kazimierz Rudnicki	Ignacy Smalawski	Henryk Czajkowski	Franciszek Kamiński	Wów	Lwów	Adolf Wiesiolowski	Dr. Józef Szpilman	Jan Papara	Kazimierz Pańkowski	Franciszek Szofer	Józef Kubiński
	Chodorów	Kazimierz Bastgen	Władysław Niwicki	Tadeusz Link	Kazimierz Gołębski	Czesław Trzcieski	Wiktor Korzeny		Winniki	Czesław Lekezyński	Antoni Romański	Aleksander Ruloff	Bronisław Maciszewicz	Aleksander Strzelecki	Władysław Czerkowski
Borszczów	Borszczów	Edmund Schnurpfel	Antoni Józefowicz	Edmund Dzierżko	Stanisław Gromnicki	—	Marceli Trothner	Szezerzec	Ferdynand Knauer	Józef Śniadowski	Adam Tretter	David Abramowicz	Filip Simon	Leopold Kühner	
	Mielnica	Gustaw Dwernicki	Stanisław Gromczewski	Mieczysław hr. Borkowski	Miehał Zelechowski	Ks. Kanonik Smoczyński	Karol Henisz		Łisko	Józef Jordan	Franciszek Gostwicki	Bolesław Zatorski	Ks. Cypryan Jasienicki	Jan Zatorski	Wiktor Kościński
Brzozów	Brzozów	Mieczysław Urbański	Stanisław Dydyński	Stanisław Urbański	Tadeusz Cybulski	Franciszek Probaska	Władysław Hiekiewicz	Lutowska		j. w.	j. w.	Władysław Bał	Józef Żurowski	Tadeusz Łepkowski	Józef Bielański
	Dynów	Ignacy hr. Krasicki	Zdzisław Nowosielecki	Zdzisław Madejski	Alf. Beizenstein	Kazimierz Trzcieski	Stefan Trzcieski		Łańcut	Ignacy Soldraezycznyński	Marceli Nadziak	br. Starzeński	Jan hr. Bulow	Jan Gayer	Karol Nowelski
Brody	Brody	Artur Schwell	Ks. Wiktor Cegielski	Adam Krajewski	Oskar Sala	Jan Mryglodowicz	Władysław Gniwosz	Łańcut-Przeworsk		Emil Leszezyński	Floryan Michalski	Józef Nanowski	Adam Ziębarski	Konstanty Żyłkowski	Jan Kuznerski
	Łopatyn	Bronisław Rozwadowski	Ks. Juliusz Mandyzewski	Tadeusz Wysocki	Stanisław hr. Sokolnicki	Tadeusz Karniewski	Ks. Kanonik Kubiśtał		Leżajsk	—	Karol Madczyński	Bolesław Żakiej	Zygmunt Lastawiecki	Bolesław Jasiński	Antoni Trojnar
Buczacz	Załóżce	Antoni Garapięch	Józef Mięczyński	Leon Starkiewiez	Rotter	—	Leon Starkiewiez	Mościska		Józef Kellerman	Zygmunt hr. Drohojowski	Ks. Kanonik Swierczyński	Jan Zawiejski	Jan Fryderyk Metzger	
	Buczacz	Aleksander hr. Potocki	Stanisław Bogdanowicz	Ignacy Wachowicz	Jan Turkuł	Franciszek Borysikiewiez	Baltazar Kozik		Sądowa-Wisznia	Stanisław hr. Stadnicki	Stefan Irsay	Karol hr. Drohojowski	Karol Skibulewski	Stefan Nowowski	Dyonizy Pogłodoński
Cieszanów	Monasterzyska	Kazimierz Potworowski	Maryan hr. Błażowski	Ludwik-Soltan Abgrórowicz	Władysław Drzewiecki	Radzikoński	B. Czajkowski	Nadwórna		Bolesław Sniadowski	Kazimierz Kędziński	Bolesław Górski	Juliusz Uleniecki	Zdzisław Gottleb	
	Potok złoty	Adam Malbachowski	Franciszek hr. Haydel	Jan Turkuł	Leon Kobylański	Piórecki	Ludwik Antler		Przemysłyany	Grzegorz Guchowski	Antoni Iwanicki	Dr. Alf. Dubs	Ks. Antoni Mojseowicz	Władysław Kulakowski	
Czortków	Czortków	Jan Gnoński	Zdzisław hr. Brunicki	Ludwik br. Wattmann	Ignacy Zboril	J. Fischer	Hipolit Skibiński	Przemysłyany		Adam Tretter	August Golański	Michał Torosiewicz	Stanisław Burliga	Stanisław Kędziński	Mieczysław Rozen
	Lubaczów	Władysław ks. Sapieha	Władysław hr. Brunicki	Władysław Riwli	Leon Moszczyński	Józef Kotarski	Piotr Bużyński		Przemysłyany	Władysław Czarkawski	Zygmunt Wiszniewski	Konstanty hr. Romer	Stanisław Wybranowski	Alojzy Madejski	Floryan Stormke
Dolina	Czortków	Józef Krokowski	Tadeusz Szelięga Potocki	Adam Noel	Piotr Platner	Stefan Komornicki	Ks. Czmoła	Przemysłyany		Bolesław Jocz	Ignacy hr. Krasicki	ks. Józef Karpiński	Józef Jaruzelski	Gabryel Żalski	Darowski
	Dolina	Józef Petri	Julian Hanke	Jan Reif	Michał Witwicki	Okornicki	Ks. Górnikowicz		Niżankowice	Włodzimierz Younga	Adam Fryda	Juliusz Terlecki	Mieczysław Romanowski	Leon Hoszowski	Kazimierz Zbyszewski
Dobromil	Rożniatów	Franciszek Janowski	Ks. Józef Łopatynski	Jędrzej Patrej	Selwester Holubowski	Teodor Prokopiw	Emil Walicz	Przemysłyany		Mikolaj Drużbacki	Zygmunt Madejski	Alojzy Kothheim	Adam Dębicki	Edmund Wozniakowski	Julian Korypski
	Bireza	Józef Nowosielecki	Feliks Podolski	Leopold Janiszewski	Kazimierz hr. Czarniecki	Bronisław Nowosielecki	Władysław Nowacki		Rudki	Władysław Spausta	Zdzisław Younga	Józef Gizowski	Józef Trojan	Szczepan Pęczowski	Stanisław Bał
Drohobycz	Dobromil	Paweł Tyszkowski	Julian Terlecki	Władysław Miodkowski	Włodzimierz Guzkowski	Julian Terlecki	Wiktor Geissler	Sambor		Albin Rayski	Stefan Janko	Mieczysław Lewicki	Władysław Olszański	Stanisław Żurawski	Stanisław Barański
	Drohobycz	Stanisław hr. Tarnowski	Ks. Roman Hanczakowski	Jan Kiszko	Jan Bielski (senior)	Tadeusz Kociko	Zdzisław Krynicki		Sambor	Feliks Sozański	Jan Zielński	Julian hr. Komorowski	Józef Bereznicki	Jan Barański	Michał Szuster
Horodenka	Horodenka	Jakób hr. Romaszkan	Kajetan Passakas	Feliks Bogdanowicz	Jan Wielowiejski	Wiktor Zarygiewicz	Tytus Zulauf	Sanok		Ludwik Baliński	Karol Barański	Maciej Zenon Serwatowski	Karol Jędrzejowicz	Antoni Stankiewicz	Stanisław Stefanowski
	Obertyn	Antoni Theodorowicz	Zygmunt Łukasiewicz	Ignacy Theodorowicz	Jerzy Gierzkowski	Albin Kunz	Tadeusz Osadca		Sanok	Władysław Wiktor	Kazimierz Wiktor	Antoni Gniewosz	Włodzimierz Truskolawski	Adolf Poźniak	Michał Groblewski
Husiatyn	Husiatyn	Bronisław Horodyński	Ks. Kazimierz Głowiński	Ks. Włodzimierz Koziorowski	Jerzy Horodyński	Ks. Mikolaj Temniński	Dr. Kazimierz Paygert	Rymanów		Kazimierz Wiktor	Antoni Gniewosz	Wojciech Wasilewski	Stanisław Ostaszewski	Władysław Morawski	Jan Nowakowski
	Kopeczyńce	Władysław Bogucki	Ksawery Korytko	Michał Müller	Kazimierz Horodyński	Kazimierz Cieński	Henryk Rozwadowski		Sanok	Feliks Gniewosz	Wojciech Wasilewski	Stanisław Fihauer	Kazimierz Jachimowski	Adam Wiktor	Juliusz Kozma
Jarosław	Jarosław-Pruchnik	Juliusz Frommel	Mieczysław Marynowski	Edward Micewski	Aleksander Ossoliński	Stanisław hr. Siemiński	Mar. Bogdanowicz	Skalat		Jan Vivien Chateaubrem	Jan Kazimierz	Mieczysław Janicki	Michał hr. Baworowski	Leszezyński	Grzegorz Barącz
	Radymno	Stefan hr. Zamojski	Konstanty Mikiewicz	Mieczysław Marynowski	Enstachy Wolski	Władysław Łastawiecki	Franciszek Łastawiecki		Skalat	Jacek Kieszowski	Bronisław Rozwadowski	Henryk Mięczyński	Leon Teodorowicz	Dzinbkwicz	Stanisław Zawistowski
Jaworów	Sieniawa	Witold ks. Czartoryski	Józef Łysakowski	Jan Ligman	Aleksander Ostrowski	Władysław Ossoliński	Władysław Merezyński	Skalat		Zygmunt Jaroszyński	Stanisław Pieniążek	Łazarz Czuczawa	Kazimierz Pieniążek	Jan Janko	Kazimierz Ożegalski
	Jaworów	Jan hr. Szeptycki	Seweryn Frank	Józef Skarbek-Borowski	Jan Konopka	Ferdynand Smulski	Zygmunt Białobrzeski		Staremiasto	Jan Barzyński	Alf. Ks. Sułkowski	Mściwojowski	Mściwojowski	Jan Pawlikiewicz	Zygmunt Regenstrief
Kalusz	Krakowiec	Stanisław hr. Hagen	Bolesław Orzechowicz	Adam Łucki	Kazimierz hr. Łubieński	Piotr Tartuch	—	Staremiasto		Stanisław Agopsowicz	Józef Galiński	Władysław Skarzyński	Błażej Rudnicki	Włodok	Albert Knauer
	Kalusz	Stanisław Komornicki	Ks. Onufry Senyk	Ignacy Przeszalski	Kazimierz Rojowski	Dr. Adolf Wurst	Dr. Adolf Wurst		Staremiasto	Juljan hr. Brumicki	Antoni Galiński	Adam Onyszkiewicz	Adam Onyszkiewicz	Jan Smoluchowski	Ks. Bazyl Dawydiał
Kamionka strum.	Wojniłów	Witold Postruski	Jan Kunaszowski	Henryk Mierzeński	Jan Barzykowski	Bronisław Barzykowski	—	Staremiasto		Juljan hr. Brumicki	Włodzimierz Barański	Jan Motyka	Aleksander Stojalowski	Karol hr. Dzeduszycki	Adam König
	Busk	Klemens Torosiewicz	Adam Thullie	Ks. Aktel	Michał Tokarzewski	Gretschel	Ks. Wiktor Harach		Tarnopol	Juljan hr. Brumicki	Konrad Glogier	Aleksander Ujejski	Ryszard Iwanicki	Dr. Ludwik Brunicki	Franciszek Herman
Kolomyja	Kamionka strum.	Jan Paygert	Stanisław Łodyński	Jul. Czerkawski	Mac. Bardecki	Ks. Kanonik Ziemiński	Dymitr Wanio	Tarnopol		Michał Garapięch	Maryan Maniewski	Aleksander Sozański	Antoni Nikorowicz	Zygmunt Mochnacki	Ludwik Funtschert
	Radziechów	Antoni Wasilewski	Roman Ujejski	Ks. Kanonik Skalski	Ks. Izidor Dawidowicz	—	Ks. Izidor Swistun		Tarnopol	Michał Garapięch	Eugeniusz Rozwadowski	Włodzimierz Gorecki	Chaschel Raff	Mieczysław Lewandowski	Jan Kilar
Kossów	Gwoździec	Konstanty Siwicki	Stanisław Jasiński	Maryan Czajkowski	Roman Kniąż Pużyna	Antoni Krzysztofowicz	Jan Kosiba	Żółkiew		Alf. Ks. Sułkowski	Józef Gizański	Włodzimierz Rozwadowski	Włodzimierz Gorecki	Mieczysław Lewandowski	Jan Kilar
	Kolomyja	Stanisław hr. Dzeduszycki	Jakób Agopsowicz	Kazimierz Kobylański	Kazimierz Kobylański	Kazimierz Kobylański	Leon Kniąż Pużyna		Żółkiew	Juljan hr. Brumicki	Włodzimierz Barański	Jan Motyka	Aleksander Stojalowski	Karol hr. Dzeduszycki	Adam König
Kossów	Peczeniżyn	Izidor Torosiewicz	Franciszek Jasiński	Heller	Jan Kleski	Ks. Charzewski	Antoni Kunz	Żółkiew		Juljan hr. Brumicki	Konrad Glogier	Aleksander Ujejski	Ryszard Iwanicki	Dr. Ludwik Brunicki	Franciszek Herman
	Kossów	Stanisław Przybysławski	Jan Jasioniecki	Władysław Sidorowicz	Franciszek Mathias	Franciszek Feuer	Alfred Mitsowits		Żółkiew	Michał Garapięch	Maryan Maniewski	Aleksander Sozański	Antoni Nikorowicz	Zygmunt Mochnacki	Ludwik Funtschert
Kuty-Żabie	Kuty-Żabie	Franciszek Zajęczkowski	Władysław Poluszyński	Ks. Kanonik Jakób Mossoro	Ks. Kanonik Teodor Lisiewicz	Julian Kozakiewicz	Stanisław Bursa	Żółkiew		Juljan hr. Brumicki	Konrad Glogier	Aleksander Ujejski	Ryszard Iwanicki	Dr. Ludwik Brunicki	Franciszek Herman

